

PRESES APSKATS

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

23-02-2024

Preses apskatā lasiet: Alūksnes novada bibliotēka cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros gatavo stāstu par izdevējiem Alūksnē; informācija par Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas organizēto grāmatu mākslas konkursu "Zelta ābele" 2024; izstādē Skola 2024" piedalīsies arī lielākās grāmatu izdevniecības; informācija par Cēsu Centrālās bibliotēkas sistēmas darbu pilsētās un pagastos; atzīmējot Imanta Ziedoņa 90 gadu jubileju, Salaspils novada bibliotēka rīko pasākumus; Mārupes kultūras namā notiks diskusija "Ko un kā lasām mūsdienu pasaulē", norisē iesaistās Mārupes bibliotēka; akreditētas Ķekavas novada bibliotēkas; Ulbrokas bibliotēkā Zinību stundās izglītojas pirmsskolas izglītības iestāžu bērni; Saldus novada Satiķu bibliotēka pārcēlusies citās telpās; Vidrižu bibliotēkas vadītāja Aleta Kalniņa dzimšanas dienu svin reizi četros gados 29. februārī.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

Arhitekta Jāņa Dripes grāmata **„Kultūrtelpa – 21. gadsimta kultūras būves Latvijā”** atvērums arī Saulkrastu brīvdabas estrādei

Izdota arhitekta Jāņa Dripes grāmata „Kultūrtelpa – 21. gadsimta kultūras būves Latvijā”. Grāmata ir bagātīgi ilustrēta un apliecināšs vēstījums par arhitektoniski veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un projektiem visos Latvijas novados. Tajā apkopotas 83 pēdējos divos gadu desmitos valsts, pašvaldības vai privātas iniciatīvas rezultātā radītas vai atjaunotas nācījas kultūras vērtības. Viens lapas atvērums veltīts arī Saulkrastu brīvdabas estrādei. Grāmatu finansiāli atbalstīja arī Saulkrastu novada pašvaldība.

Janvāra beigās notika grāmatas atklāšanas pasākums, kurā bez izdevējiem un autora Jāņa Dripes piedalījās arī citas Latvijā nozīmīgas personas – gan bijušie prezidenti Guntis Ulmanis un Valdis Zatlers, gan dažādi politiķi, kultūras un būvniecības jomas pārstāvji.

Autors Jānis Dripe teic: „Darbs pie šādas grāmatas sniedz gandarījumu par manu kolēģu – arhitektu radošu veiksmi un lepnumu

par savu valsti. Tik daudz un tik dažādu jomu kultūras būvju kā šī gadsimta ievadā nekad Latvijas 105 gadu vēsturē nav tapis.”

Kopumā grāmatā iekļautas 10 Latvijas jaunās bibliotēkas, 5 koncertzāles, 19 muzeji, 5 teātri, 18 kultūras centri un saietu nami, 12 brīvdabas estrādes un vasaras koncertzāles un 12 būves kultūras izglītībai. Grāmatu veido bagāts fotogrāfiju un vizuālā materiāla klāsts, vispārīga un profesionāla informācija latviešu un angļu valodā par katru objektu.

Akcentē Gūtenberga un Pastalnieka ieguldījumu izdevējdarbībā

Maija Semjonova: "Aicinām atsaukties bijušos darbiniekus un sniegt savas atmiņas, fotogrāfijas un citas liecības par Alūksnes tipogrāfiju!"

2025. gadā tiks atzīmēta pirmās latviešu valodā izdotās grāmatas 500. gadadiena. Lai atzīmētu šo nozīmīgo notikumu, Latvijas Nacionālā bibliotēka ir izstrādājusi programmas koncepciju un ietvaru, kur programmas piepildīšanā un īstenošanā iesaistīs visas bibliotēkas.

Bija aicinājums katru gadu laika posmā līdz 2025. gadam akcentēt ar kādu būtisku šī notikuma saistītu aspektu. 2022. gada tēma bija rokraksti un laikraksti, 2023. gada tēma – grāmatu un ideju izplatīšana un izdošana.

Prieks par jauno projektu

No rakstītajiem avotiem mums jau bija zināms 20. gadsimta avižu un grāmatu izdevējs un tirgotājs Alūksnē – Reinis Pastalnieks. Tas rosināja izzināt viņa dzīvi un izdevējdarbību. Savukārt tam, ka varam lasīt tik daudz grāmatu, varam uzzināt tik daudz informācijas, jāpateicas izgudrotājam iespēšanas tehnoloģijas atklāšanai Eiropā 15. gadsimtā – vācietim Johanam Gūtenbergam. Jauki, ka šo vēsturisko skatījumu mums var sniegt Alūksnes luterāņu baznīcas draudzes entuziasti ar jauno projektu – "Gūtenberga iespiedmašīnas prototipa iegāde Ernsta Glikas Bībeles muzejā".

Tā kā mūsu projekti viens otru papildina, tad nolēmām aicināt interesentus uz kopēju sarunu Bībeles muzejā. Tikšanās laikā evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzes priekšnieks Normunds Gražanskis pastāstīja par jauno projektu, sniedza iekatu Gūtenberga ceļā uz lielo izgudrojumu. Klausītāji uzzināja daudzus dažādus faktus par tajā laikā izdoto pirmo Bībeli, pirmajiem uzņēmējiem – grāmatu iespiedējiem un cenzūru. Un kur tad vēl praktiskā darbība pie iespiedmašīnas prototipa!

Atmiņas pirmos tipogrāfijas darbiniekus

Izdevējs Reinis Pastalnieks (1896 – 1947) raksturots kā humāns un

labs cilvēks, kurš neturēja sevi par augstāku, prāta strādāt ar cilvēkiem un cienīja kārtīgu darbu. Pateicoties mūsu bibliotēkas lasītājiem Rūtai Čukurei un Ausmai Birzgalei, ieguvām interesantas un labas fotogrāfijas, atmiņu stāstus par Reiņa Pastalnieka ģimeni un darbiniekiem. Rūtas vecāki Jānis Pēlis un Zelma Pēlse bija vieni no pirmajiem darbiniekiem spiestuvē un visus savus darba gadus tur pavadījuši. Skatoties mūsu veidoto prezentāciju, alūksnieši fotogrāfijās atpazīna gan Martu Medni, gan Artūru Šēperu. Alūksniete Māra Kalna 1960. gadu sākumā strādāja Alūksnes tipogrāfijā un dalījās stāstījumā par savu pieredzi, atcerējās arī vecos darbiniekus, kuri bija strādājuši jau pie R. Pastalnieka.

Top stāsts par Alūksnes izdevējiem

Vācot materiālus par izdevēju, iepazīnām, galvenokārt, jau agrāk rakstītos avotus – varējām izmantot publicētās tipogrāfijas darbinieces Martas Mednes, pirmā "Malienas Ziņu" redaktora Alfrēda Bērziņa, rakstnieka un žurnālista Kārļa Kraujiņa, žurnālista Friča Laša, kolportiera Ata Freināta atmiņas. Daudz informācijas atradām par Pastalnieku meitu Adu Jurjāni (Pastalniecī), kura savu dzīvi veltīja mūzikai un kora mākslai. Stāstot par savu dzīvi, nav varējusi nepieminēt savus vecākus un dzīves gaitas Alūksnē.

Par arhīva materiāliem, kas vairāk skar Reiņa sievas Elzas dzīvi, paldies sakām vēsturniecei Astrīdai Ievēniecei.

Tā tapis stāsts par Alūksnes izdevējiem Reinu un Elzu Pastalniecīkiem. Ar to varēsiet sīkāk iepazīties Alūksnes novada bibliotēkas mājas lapā alubl.lv novadpētniecības sadaļā vai atnākot uz bibliotēku, kā arī – laikrakstā.

*Maija Semjonova,
Alūksnes novada
bibliotēkas bibliogrāfe*

ACINĀJUMS ATSAUKTIES

Petījums nav noslēgts, Alūksnes novada bibliotēka turpinās izzināt un apkopot informāciju par tipogrāfijas darbību arī padomju gados. Aicinām atsaukties bijušos darbiniekus un sniegt savas atmiņas, fotogrāfijas un citas liecības par Alūksnes tipogrāfiju! Lūgums vērsties Alūksnes novada bibliotēkā (biblioteka@aluksne.lv vai telefoniski: 64322197, 25403935) vai laikraksta "Alūksnes un Malienas Ziņas" redakcijā (info@aluksniesiem.lv vai telefoniski 26410083).

PASTALNIEKU VEIKALS – pateicoties bibliotēkas lasītājiem, iegūtas vērtīgas fotoliecības.

PASTALNIEKU ĢIMENE.

PASĀKUMĀ "Gūtenbergs un Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures Alūksnē" interesi izzināja izdevējdarbības vēsturi Alūksnē.

ĒKA PILS IELĀ 27A celta 1931. gadā un piederēja Reinim Pastalniecīkam – Alūksnes grāmatu tirgotājam, kurš pirms tam bija atvēris savu tirgotavu un tipogrāfiju Grosmana mājā – Pils ielā 23

Alūksnē,
Pils ielā Nr. 1,
Izdevējs: R. Pastalnieks
Grāmatu iespieduve un iespieduve.
Grāmatu un rakstāmlietu tirgotava.

JĀNIS PĒLIS bija viens no pirmajiem darbiniekiem spiestuvē.

IESPIEDMAŠĪNA. Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas Alūksnes draudzes priekšnieks Normunds Gražanskis rāda, kā darbojas Gūtenberga iespiedmašīna. Ikviens Ernsta Glikas Bībeles muzeja apmeklētājs turpmāk varēs pats pamēģināt iespiedēt vārdus no Bībeles tehnoloģijā, kā tas tika darīts pirms vairāk nekā 500 gadiem.

Tagad **sava** jaunceltne
Alūksnē, Pils ielā 27a.
pārcelti visi
R. PASTALNIEKA
uzņēmumi
kā: grāmatu drukatava, sieluve un
grāmatu un rakstāmlietu tirgotava
Grāmatu drukatava un sieluve iepilda vārds
un 30 arhīvu atbilstošos dērbus.
Cenas pazeminātas
Grāmatu tirgotavā arī vien krājumi:
sīklas grāmatas, literatūra, rakstāmliekas.
1938. gada kalendāri, Egļiņas zvaigzīte,
Puķu vāzes, figurītas u. t. t.

PASTALNIEKA
grāmatu spiestuves
un rakstāmlietu
veikala reklāma.

Noslēdzas “Bērnu žūrijas 2023” aktivitātes bērniem, jauniešiem un vecākiem Vangažos

Paldies Vangažu pilsētas bibliotēkas lasītājiem par dalību “Bērnu žūrijas 2023” aktivitātēs, kuru pārstāvēja grāmatu eksperti dažādos vecumposmos: 5+, 9+, 11+, 15+ un vecāki. Priecājamies, ka katru gadu grāmatu ekspertu pulciņš Vangažos ir lielāks un ar prieku iesaistās grāmatu lasīšanā un vērtēšanā. Priecājamies, ka arī vecāki iesaistās šajā lasītveicināšanas aktivitātē, jo mūsdienās bērnu pārliecināt par grāmatu lasīšanas vērtību nav nemaz tik viegli. Vislabāk tas sanāk, ja dara to kopā.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centrs jau 23. reizi izsludināja lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” jauno grāmatu kolekciju. Lielu un mazu lasītāju jauno grāmatu kolekciju varēja vērtēt visu gadu un par, viņuprāt, labāko grāmatu dot savu atsauksmi, lai nākamā gada marta mēnesī **Lielajos lasīšanas svētkos** varētu paziņot balsojuma rezultātus.

2023. gada kolekcijā bija iekļautas 24 grāmatas: astoņi latviešu autoru darbi, piecpadsmit tulkojumu un viens folkloras krājums. Lasītāji varēja iepazīties ar četrus franču rakstnieku darbiem, trīs lietuviešu un trīs igauņu grāmatām, kā arī pa vienam tulkojumam no zviedru, vācu, slovāku, poļu un katalāņu valodas.

“Bērnu žūrijas” grāmatu klāsts bija bagāts gan ar mūsdienām ak-

tuālo tematiku, kas ļauj ielūkoties pagātnē, gan aizrāva ar pasakainu fantāzijas lidojumu. Kolekcijā varēja lasīt dzeju, aplūkot un izpētīt komiksus, skatīt skaitāmpantus, izvēlēties un vienā naktī izlasīt romānu, lēnām baudīt stāstu krājumus un priecāties par lielisko ilustratoru devumu.

“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” grāmatu kolekcijas iegādi un norišu īstenošanu atbalstīja LR Kultūras ministrija, piedāvāja arī metodiku un darba lapas par katru grāmatu. Satura pilnveidošanu un organizatorisko darbu veic LNB kopā ar reģionālajām bibliotēkām, lasītāju iesaisti un vērtēšanu vadīja lokālās bibliotēkas un skolas.

Janvāra beigās “Bērnu žūrijas” grāmatu eksperti satikās Vangažu bibliotēkā un kopīgi iesaistījās dialogā par izlasītajām grāmatām, uzzīmēja savu portretu kā grāmatu kritiķi, minēja mīklas, izdomāja ticējumu

turpinājumus par grāmatu, piedalījās digitālā spēlē “Ko tu zini par grāmatām?” un audio ierakstīja savu mīļāko skaitāmpantu no “Bērnu žūrijas 2023” grāmatas – Māra Runguļa “En den dīno šoko loko tīno”.

Paldies ekspertiem par paveikajiem uzdevumiem: virtuālajā *padlet.com* sienā ierakstītajiem viedokļiem, skaistajiem zīmējumiem, par burtu režģu atšifrēšanu! Paldies par jauko tikšanos ekspertiem bibliotēkā. Šķīrāmies kā draugi ar skaistu Vinnija Pūka atziņu: “Nekad nenāk par jaunu turpināt meklēt kādu saules staru.” Novēlam visiem brīvajos brīžos lasīt grāmatas un dzīves mirklus iekrāsot ar interesantiem piedzīvojumiem, pārsteigt sevi ar jaunām atklāsmēm vai vienkārši pavadīt labi laiku kopā ar grāmatu.

Vangažu pilsētas bibliotēkas kolektīvs

Avots: Tēvzemīte

Datums: 06-02-2024

Žūrijas priekšsēdētāja Elīna Brasliņa: «Šo

Nedēļas nogalē interesenti aicināti apskatīt Zelta ābelei nominētās grāmatas LGA stend

Undine Adamaite

JAU 31. reizi Latvijas Grāmatizdevēju asociācija (LGA) organizē grāmatu mākslas konkursu *Zelta ābele*. Šajā gadā grāmatas nominētas septiņās kategorijās. Nedēļas nogalē interesenti aicināti izcilāt un izšķīrstīt nominētās grāmatas LGA stendā izstādē *Skola 2024* Ķīpsalā. Tādējādi katrs uz savas ādas varēs izjust, ko nozīmē kaut vai tikai viens no žūrijas daudzajiem kritērijiem – kā grāmata veidas un cik ērti tā ieguļas rokās. Visu martu nominētās grāmatas būs apskatāmas Rīgas Centrālajā bibliotēkā.

Skaits sarucis

Grāmatu mākslas konkursa *Zelta ābele* 2023 žūrija strādājusi komisijas priekšsēdētāja māksliniece, ilustratore Elīna Brasliņa, uzņēmuma *Arctic Paper* pārstāve Lolita Butāne, literatūrzinātnieks un mūzikis Jānis Ozoliņš, kā arī lietuviešu māksliniece Sigute Hlebinskaite.

Balvu par mūža ieguldījumu grāmatniecībā žūrija lēmusi piešķirt māksliniekam un ilggadējam grāmatu dizaineram Aldim Alekam, kurš izstādēs piedalās kopš 1978. gada. Gadu gaitā Aldis Aleks bijis mākslinieks un veidojis noformējumu dažādiem izdevumiem. Strādājis par mākslinieku izdevniecībā *Liesma*, *Daugava*, *Minerva*, *Atēna*, *Nepūtis*, *Manšards*, *Zinātne* u. c. No 1994. gada strādājis par māksliniecisko redaktoru apgādā *Zvaigzne*. Bijis žurnālu *Grāmata* (1990–1993) un *Kentauris XXI* (1992–2010), grāmatu *Daba un vēsture* (2005–2015) mākslinieks. Aldis Aleks ir bijis arī pedagogs daudziem grāmatu dizaineriem un izveidojis pirmo Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas logo.

Šogad vērtēšanai tika iesniegtas 94 grāmatas no 33 izdevniecībām. «Tas ir mazāk, nekā ir bijis parasti. Iepriekšējos gados rekords

▲ **«REIZĒM iekļūst arī drosmīgāki risinājumi, kas nav perfekti nostrādāti, bet žūrijai paliek prātā, jo tajos ienāk jauna enerģija,»** – žūrija ir novērtējusi jaunus meklējumus un nebaidīšanos kļūdīties. Uzņēmuma *Arctic Paper* pārstāve Lolita Butāne (no kreisās), mākslas zinātniece Aiga Dzalbe, žūrijas priekšsēdētāja ilustratore Elīna Brasliņa un Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas valdes priekšsēdētāja Renāte Punka.

FOTO - LETA

kaitlis ir bijis ap 130 grāmatām. Domāju, ka pagājušajā gadā tas bija skaidrojams ar papīra un visu citu materiālu sadārdzinājumu,» salīdzina Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas valdes priekšsēdētāja Renāte Punka.

«Tas ir skaidrojams ar visnotaļ ārejiem faktoriem. Parasti liela daļa izdevēju, kas piesaka darbus, ir tādi, kam izdevējdarbība nav pamatnodarbošanās. Daudzi konkursam pieteiktie darbi top pašvaldības iestādēs, muzejos vai dažādos fondos. Tie ir rezultāti kādam projektam,

kādas izstādes katalogi vai izriet no kādas citas interesantas iniciatīvas. Acīmredzot pagājušajā gadā tādu ir bijis mazāk,» secina Renāte Punka.

Iesniegtās grāmatas ir drukātas 10 Latvijas tipogrāfijās – konkursā var pieteikt tikai Latvijā iespiestas grāmatas. «Nevienam nav pārsteigums, ka 84 grāmatas no 94 ir drukātas Jelgavas tipogrānijā, kas ir Latvijas izdevēju draugs, palīgs un flagmanis, kurš ir lieliski specializējies grāmatu izdošanā,» saka Renāte Punka. Daļa no grāmatām šobrīd ir nosūtītas uz skaistāko grāmatu konkursu

Leipcigā. Rezultāti tiks pasludināti gada otrajā pusē. Savukārt Rīgā reizē ar *Zelta ābeles* ceremoniju tiks rīkots arī Baltijas skaistāko grāmatu konkurss.

Pievienojas spēcīgi vārdi

«Šis nav vienas kafijas pasēdēšanas pasākums,» vērtēšanas procesu vairākās atlases kārtās ar anketām un sarunām iezīmē žūrijas priekšsēdētāja Elīna Brasliņa. Izvērtēšanas process, pēc viņas vārdiem, ir bijis «ilgstošs un dažkārt sāpīgs». Elīna Brasliņa stāsta, ka arī grāmatas bērniem un jauniešiem, kas ir viņas pašas profesionālās

▲ **ŽŪRIJA** īpaši vēlas uzteikt Latvijas Nacionālo bibliotēku, kas, Lolitas Butānes vārdiem runājot, «strādājot ar akadēmisku, šķietami ne visai plašai auditorijai paredzētu materiālu, domā arī par dizaina kvalitātiem».

FOTO - LETA

Avots: Diena

Datums: 23-02-2024

gad ir spēcīgs fotogrāmatu pieteikums»

i izstādē Skola 2024, kas notiks Ķīpsalā

Konkursa Zelta ābele 2023 nominanti

Dzeja

- Līda Gabarajeva. Apli. Dizains – Anta Pence, ilustrācijas – Algars Opincāns, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Māris Pujāts. Dāma baltos džinsos. Dizains – Armands Zelčs, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Ilmārs Šlāpins. Never. Dizains – Klāvs Prieditis, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Guntars Godiņš (atdz., sast.). Sirēdāisms igauņu dzejā. Dizains – Armands Zelčs, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Semjons Harjāns. 2/2 (Divas otrās). Dizains – Estere Betija Grāvere, Aleksandrs Zapojs, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija un Rīgas Prints, izdevējs – Orbīta.

Proza

- Roberts Māks. Šai dzīves ievārijumā kaut kā trūkst. Dizains – Aleksejs Muraško, fotogrāfijas – Jāzeps Danovskis, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas mediji.
- Aristotelis. Runas māksla – rētorika. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – LU Akadēmiskais apgāds.
- Jūta Nimfusa. Kaušļa sirds. Dizains un ilustrācijas – Dārta Stafecka, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Jāņa Rozes apgāds.
- Delfīne de Vigāna. Bolstīts patiesos notikumos un Bēmi ir karāji. Dizains – Lote Vilma Vitiņa, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Jāņa Rozes apgāds.
- Darja Kalašņikova. Ēna un jūra. Dizains – Aleksejs Muraško, ilustrācijas – Darja Kalašņikova, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Aminori.

Grāmatas bērniem/jauniešiem

- Inese Zandere. Neredzami plākssteri. Dizains – Artis Briedis, ilustrācijas – Krista Bitmete, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Liels un mazs.
- Agnese Vanaga. Sirdslīdētājs. Dizains – Artis Briedis, ilustrācijas – Anna Valvere, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Liels un mazs.
- Māra Zalīte. Tālo un tālā sēns. Dizains – Ūna Laukmane, ilustrācijas – Anete Bajāre-Babčuka, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Liels un mazs.
- Aleksandra Rūde. Ko darīt, ja esi kails pilsētā. Dizains un

- ilustrācijas – Aleksandra Rūde, tipogrāfija – SIA Terra, izdevējs – Jāņa Rozes apgāds.
- Margarita Gertmane, Krista Bitmete, Laura Pika, Oļeksandra Golicina, Marta Folkmane, Gabriela Milberga-Zuza, Elina Skrapce, Gatis Šulcs, Karina Volbata, Alise Rudēvica, Mārtiņš Džilums, Paula Slavika. Izstāstīte. Ukrainas bērnu stāsti. Vāka dizains – Krista Bitmete, grāmatas dizains – Laura Pika, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Aminori.
- Luīze Pastore. Šis ir mans seriāls. Dizains un ilustrācijas – Rute Marta Jansone, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Aminori.

Dokumentālie izdevumi

- Zane Ernštreite. Lībiešu kultūrtelpa. Dizains – Zane Ernštreite, fotogrāfijas – Agnese Zeltiņa, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – LU Lībiešu institūta atbalsta biedrība / LI Līvōd institūtīgīmiz seļš; sedarībā ar nodibinājumu Ventpslīs lībiešu apvienība Rānda.
- Jānis Jonevs. Pazudis. Dizains – Mareks Hofmanis, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Inita Heinola, Astra Spelvēna, Irita Zeiere (sast.). Vainagošarās. Arheoloģiskie, etnogrāfiskie un laikmetīgie vainagi Latvijas kultūrā. Dizains – Mārtiņš Plotka, fotogrāfijas – Landa Lagzdīna, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas Nacionālais vēstures muzejs.
- Maija Treile (sast.). Pauls Daija, Beata Paškevica, Anete Krūmiņa, Osvālds Zebris (autor). Modināšana. Stāsts par hernhātīšiem. Dizains – Madara Lesīte-Voimane, fotogrāfijas – Madara Gritāne, Reinis Hofmanis, Oskars Kalniņš, Kristians Luhaers, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas Nacionālā bibliotēka.
- Mikus Klaviņš. LATVIAAA. Pasaules keuss basketbolā 2023. Dizains – Madara Krieviņa, ilustrācijas – Agrita Krieviņa-Siliņa, fotogrāfijas – Mikus Klaviņš, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – SIA Consulto.

Zinātniskā literatūra

- Mārtiņš Kaprāns. Latvieši tur. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – LU Akadēmiskais apgāds.
- Līga Goldberga. Atmiņu topogrāfijas. Dizains – Ūna Grants, tipogrāfija – AB Druka, izdevējs – Latvijas Nacionālā bibliotēka.
- Kristīne Zaluma. Vidzemes muižas un to bibliotēkas. Dizains – Tatjana Ralčičeca, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvi-

jos Nacionālā bibliotēka.

- Jesaja Berlins. Ezis un lapsa. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Jesejes Berlina biedrība.
- Inga Pērkone. Afekti un atmiņas. Par sajūtām un Latvijas kino. Dizains – Estere Betija Grāvere, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.

Uzziņu literatūra

- Māris Zanders. Atmiņas par Latvijas Universitāti intervijās un bildēs. Dizains – Baiba Lazdiņa, fotogrāfijas – Toms Grinbergs, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – LU Akadēmiskais apgāds.
- Baiba Bela, Līga Rasnača. Sociālā darba vārdnīca. Dizains – Baiba Lazdiņa, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – LU Akadēmiskais apgāds.
- Ruta Čaupova. Profesionālā tēlniecība Latvijā. Ievirzes. Personības. Notikumi. Dizains – Ivo Grundulis, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Anda Boluža (red.), autoru kolektīvs. No Arkādijas līdz Marsam. Dzīve Rīgas parkos. Dizains – Dārta Hofmane, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas Nacionālā bibliotēka.
- G. Leiskaine-Roka, D. A. Šeļevjovs. Stils II: Mājas viesības/Eating, Hosting and Society: A journey through modern Latvian dinner parties. Dizains – Madara Krieviņa, ilustrācijas – Anete Bajāre-Babčuka, fotogrāfijas – Vika Anisko, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – SIA Stila ceļvedis.

Mākslas izdevumi

- Oskars Pavlovskis. Corpus. Dizains – Oskars Pavlovskis, tipogrāfija – SIA Dardedze holoģifija, izdevējs – biedrība Neatdāidība.
- Uldis Briedis. Jaunie laiki. Dizains – Klāvs Prieditis, fotogrāfijas – Uldis Briedis, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Sandra Krastiņa (sast.), autoru kolektīvs. Maigās svārstības. Dizains – Inta Sarkane, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns.
- Aija Pole. From Gas to Solid. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Ownpet Publishing.
- Toms Zariņš, Aleksejs Muraško (sastādītāji). Juris Poišs, 1957–1983. Dizains – Aleksejs Muraško, fotogrāfijas – Juris Poišs u. c., tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Mūsdienu kultūras centrs Kultkom.

darības pamatlauks, šogad iesniegtas mazākā skaitā. Šogad bērnu un jauniešu grāmatu kategorijā ir apvienota, jo žūrija nav jutusi, ka iespējams izšķirt atsevišķu jauniešu grāmatu kategoriju ar pārliecinošiem nominantiem. «Iespējams, tas nedaudz runā par kopējo jauniešu literatūras statusu. Tas ir aicinājums autoriem un izdevējiem domāt par šo specifisko auditoriju,» spriež žūrijas priekšsēdētāja. «Jau ierastajiem «aizdomās turamajiem»

dizaineriem – Zanei Ernštreitei, Aleksejam Muraško, Armandam Zelčam – no bērnu literatūras pievienojusies arī jaunāki ilustratori. Līdzās Annai Vaivarei un Anetei Bajārei-Babčukai spēcīgi sevi pieteikuši jauni dizaineri,» stāsta Elīna Brasliņa. Kā vēl vienu īpašu šī gada konkursa iezīmi žūrijas priekšsēdētāja min ievērojamo fotogrāmatu pieteikumu. «Nemot vērā Lietuvas spēcīgās foto tradīcijas, mūsu kaimiņvalsts kolēģiem radniecīgā konkursā

ir atsevišķa fotogrāmatu kategorija. Iespējams, sasniegsim brīdi, kad arī mums tas izkristalizēsies kā atsevišķa kategorija,» stāsta Elīna Brasliņa. Sāpīgākos lēmumus pašai nācies pieņemt bērnu un mākslas grāmatu jomā, kurā izceljamo bija vairāk, nekā pieļāva nolikums.

Žūrijas vēsts

«Nominācijās, īpaši dokumentālajā literatūrā, izziņā, zinātniskajā literatūrā, robežas ir ļoti plūstošas. Nolikām

grāmatu vienā komplektā, paskatījāmies, sapratām, ka tomēr nē, – un pārlūkām citā,» žūrijas radošās mokas atklāj Aiga Dzalbe. Runājot par fotogrāmatu vērtēšanu, pēdējais klātbūtni nominācijās, mākslas zinātniece pauž, ka tā «varētu būt žūrijas vēsts, ka fotogrāmatas ir izkonkurējušas klasiskās mākslas grāmatas». Viņasprāt, izdevējiem būtu jāpieņem tieši par lielajiem mākslas albumiem, kas parasti ir arī lieli pētījumi. «Milzīgs apjoms

vienā nabaga sējumā, kas mākslas zinātniekam ir arī jāpaceļ un jānēsā. Tā ir niša, kurā mēs varētu viedināt kaut ko pamainīt un domāt oriģinālāk,» saka Aiga Dzalbe. «Poligrāfijas iespēju līmenis Latvijā kopumā ir ļoti augsts. Kvalitātes brāķu bija diezgan maz. Nu jau pamatā notiek skatīšanās uz detaļām un perfekcijas meklēšana,» uzsver Lolita Butāne. Vaicāta, cik ilgi kalpos uz galdīņa izvietotās nominētās grāmatas, vērtējot pēc tehniskās

kvalitātes, žūrijas pārstāve neministoties apgalvo: «Visas šīs grāmatas dzīvos mūžīgi.» Īpaši Lolita Butāne vēlas uzteikt Latvijas Nacionālo bibliotēku, kas, «strādājot ar akadēmisku, šķietami nevisai plašai auditorijai paredzētu materiālu, domā arī par dizaina kvalitātiem». Žūrija ir izvēlējusies divas speciālbaldas, kuras vēlas paturēt «kardinālo noslēpumu» līdz apbalvošanas ceremonijai, kas notiks 4. aprīlī. ■

Avots: Diena

Datums: 23-02-2024

Kīpsalas grāmatu izstādei

Latvijas nacionālās grāmatu izstādes nākotne ir pašas grāmatniecības nozares gribas jautājums

DIĀNA JANCE

Nedēļas nogalē – no 23. līdz 25. februārim – Kīpsalas izstāžu zālē notiks izglītības izstāde "Skola" – Latvijas nozīmīgākais notikums par izglītības iespējām – kurā ar atsevišķu stendu būs pieejama arī grāmatu izstāde, kas līdz šim atradās atsevišķā hallē, diskutējami, tomēr vienlaikus arī uzskatāmi parādot Latvijas izdevējdarbības nozīmi un daudzveidību.

Iespējams, līdztekus 2017. gada Latvijas panākumiem Londonas grāmatu tirgū, arī Kīpsalas grāmatu izstādes laikā uzkrātā pieredze vēl pirms dažiem gadiem ļāva rasties mērķim, plānojot Latvijas dalību viesu valsts statusā pasaulē lielākajā grāmatu mesē – Frankfurtes grāmatu izstādē –, par ko sākotnēji bija domāts jau 2025. gadā. Pēdējos gadus Latvija nacionālās grāmatu izstādes vairs nav, tā pat nav panīkusi, tās nav vispār, palicis vien dažu grāmatizdevēju stends starptautisko izstāžu rīkotājsabiedrības "BTI" rīkotajā izstādē "Skola 2024".

Raugoties uz citām valstīm, arī mūsu grāmatu izstāde varētu būt nacionāls Baltijas un arī starptautiska mēroga notikums, līdzīgi, kā tas attīstījies Lietuvā, kur šīs nedēļas nogalē norisināsies "LITEXPO 22", Viļņas grāmatu gadatirgus, kurā piedalīsies ap 300 izdevniecību un citu kultūras organizāciju no Lietuvas un ārvalstīm, un notiks vairāk nekā 500 dažādu pasākumu un koncertu. "LITEXPO 22" organizatori lēš, ka šogad gadatirgu varētu būt gaidāmi vairāk nekā 50 000 apmeklētāju.

"Kultūrzīmes" noskaidroja – kur palikusi Kīpsalas Grāmatu izstāde: kā tā tiek finansēta, kā tāš nākotnē vērtē izdevējnozares profesionāļi un – kā tās nesamība varētu ietekmēt Latvijas potenciālo dalību viesu valsts statusā Frankfurtē?

Kīpsalas halle – par lielu un dārgu

Izdevniecības "Latvijas Mediji" direktore Kristīne Kirkila teic, ka Latvijas Grāmatu izstāde Kīpsalā allaž bijis liels notikums katra izdevēja gada pasākumu plānā un, lai gan šobrīd jau vairākus gadus tā sākotnēji ieviesta izskatā vairs neesot, izdevēji tomēr cenšoties saglabāt izstādes tradīcijas rīkotājsabiedrības "BTI" piedāvātā variantā un aktīvi piedaloties izstādē "Skola". Izdevēji, kā ierasts, rīko-

Latvijas Grāmatu izstādei Kīpsalā nākotnē nepieciešams jauns darbības un finansēšanas modelis.

TIMURA SUBHANKULOVA FOTO

jot grāmatu atvēršanas svētkus, diskusijas, prezentācijas un citus pasākumus, kas saistīti ar grāmatu izdošanu. "Arī šogad grāmatu izdevējiem iespējams piedalīties izstādē "Skola", un izdevniecība "Latvijas Mediji" ar prieku tajā piedalīsies. Būsim ar savu stendu un pasākumu programmu, mēģināsim pieļauties izstādes "Skola" auditorijai", uzsver izdevniecības "Latvijas Mediji" direktore.

Līdzīgās domās par Kīpsalas izstādes nepieciešamību ir arī apgāda "Zinātne" valdes priekšsēdētāja Ingrida Segliņa, gan spriežot, ka paš-

žijušies, vai spēsīm atpelnīt, kur nu vēl nopelnīt. Turklāt atkrituši daudzi iepriekšējo gadu dalībnieki, atlikušajiem apgādiem vien aizpildīt lielo halli vairs nav ne mazāko cerību.

Izdevniecības "Liels un mazs" direktore Alise Nigale uzsver, ka Latvijas grāmatu izstāde Kīpsalas izstāžu hallē jau vairākus gadus nav bijis galvenais Latvijas izdevējdarbību atspoguļojošais pasākums. "Nellelām grāmatu tirgum, kāds tas neapšaubāmi ir Latvijā, plašās "BTI" izstāžu centra telpas un stendu izenojumi daļai izde-

Alise Nigale teic, ka arī tie nav gluži "ideāli, bet noteikti daudz reālāk atspoguļo izdevēju darbību, turklāt, īpaši ja tos turpina mērķtiecīgi attīstīt, svētki varētu izveidoties par centrālo grāmatniecības nozares notikumu". Jautāta, vai, lai ledzīvinātu nozīmīgus nozares svētkus, būtu nepieciešams valsts atbalsts, A. Nigale uzsver, ka "VKKF atbalsts jebkuru grāmatu svētku rīkošanā ir nozīmīgs, jo, kā jau minēju, lielākais vārdums Latvijas izdevēju ir nelieli uzņēmumi, kuriem nav brīvo līdzekļu pasākumu organizēšanai".

loti šaura tirdzniecības lenka. Nav tik svarīgi atcerēties, kāda reiz bijusi grāmatu izstāde, drīzāk jādāma, kāda tā ir un ko mēs vēlamies nākotnē. Mums būtu jābūt integrētiem kopīgajā telpā, kur kopā sanāk visas vajadzības. Pirmām kārtām, tā ir lasīšanas veicināšana, kam ir milzīga nozīme sabiedrības apgaismības, kultūras izpratnes veidošanā. Lasīšana ir nepieciešama ikdienas dzīvei, lai spētu uztvert nepieciešamo informāciju apjomu un to kritiski novērtēt. Tiesa, tagad arvien vairāk tiek lasīts no dažādu veidu ekrāniem, bet ātrāk lasīja iespieddarbus, līdz ar to mainās lasīšanas formāts, bet nemainās lasīšanas jēga – tā jāattīsta, lai cilvēks spētu uztvert lasītu tekstu."

Top papildina "BTI" izstāžu direktors Agris Reihmanis, sakot, ka izstādes nākotnē cieši saistīta arī ar "vienota lasīšanas tradīciju attīstības plāna nepieciešamību valstiskā līmenī, kam būtu jāaptver lasītprasmes, lasīšanas tradīcijas un vārda mākslas attīstība gan izglītības, gan kultūras, gan nacionālās pašapziņas, gan uzņēmējdarbības attīstības kontekstā, un šajā ietvarā dažādu multidisciplināru pasākumu, tajā skaitā nacionālās vai starptautiskās grāmatu izstādes, rīkošana būs nozīmīgs atbalsts un komunikācijas platforma".

Pēc Evijas Veides novērojumiem, pēdējo gadu laikā periodiskā drukātā produkta apjoms ir rūkošs, bet grāmatu izdevniecība papīra formātā vēl joprojām esot diezgan stabils un digitālais formāts šobrīd dodot papildu dimensiju, bet "negraujot pamata fizisko formātu", lasāmo grāmatu kā priekšmetu: "Mūsu uzņēmumam

izdevies kļūt par abu jomu pārstāvējiem – esam gan izdevēji, gan grāmatu tirgotāji, un, lai aiznestu grāmatu līdz gala patērētājam, pircējam, tieši mūsu atbildība ir pircējam izstāstīt, motivēt, kādēļ grāmata ir tik svarīga viņa bērnam, ko tā var dot pieaugušajiem un ko grāmata lasīšana dod sabiedrībai kopumā. Ko lasīšana dod mūsu valodai un mūsu izpratnei par lietām."

Šobrīd – ne finansējuma, ne vizijas

Kā "Kultūrzīmēm" pastāstīja rīkotājsabiedrības "BTI" pārstāvi, kuri ar dažādu izstāžu rīkošanu nodarbojas jau teju 30 gadus, pasākumu nozare pēdējos gados ievērojami mainījies, un īpaši tas vērojams kultūras notikumu segmentā. Digitālā satura pieejamība, multikulturalisms, tehnoloģiju pieejamība, dažādu resursu cenu pieaugums un auditorijas ieradumu maiņa ievērojot korekcijas arī pasākumu veidošanā, līdz ar to mainoties arī auditorijas prasības un ekspektācijas. Šobrīd esot pieprasīti arī vien jauni multidisciplināri risinājumi un formas, liela uzmanība tiekot pievērsta satura dažādībai un inovācijai.

"Lai sarīkotu vērīgu un mūsdienīgu grāmatu izstādi, turklāt ar bagātīgu un apmeklētājiem saistošu kultūras programmu, nepieciešams gan liels organizatoriskais, gan finansiālais resursi", skaidro "BTI" izstāžu direktors Agris Reihmanis. "BTI" ilgu gadu ir būtiski finansējis šī projekta rīkošanu, lai atbalstītu lasīšanas tradīcijas veicināšanu un apzinoties tās nozīmi Latvijas kultūrā. Diemžēl šobrīd skaidrs, ka nozīmīga grāmatniecības nozares notikuma sarīkošana tikai ar privāto finansējumu vairs nav iespējama. Lai saglabātu un attīstītu Latvijas Grāmatu izstādi, ir nepieciešams ne tikai grāmatu izdevēju un izstādes rīkotāju, bet arī valsts un pašvaldības finansiāls atbalsts un iesaiste."

Izstādei vajag jaunu kvalitāti

Biedrības "Latvijas Grāmatizdevēju asociācija" valdes priekšsēdētāja Renāte Punka šogad gaidāmo Grāmatu izstādes bēdīgo stendu, kurš atrodas vienā hallē ar skaļo un enerģisko izstādi "Skola 2024", skaidro ar finanšu trūkumu, precizējot, ka "BTI" halles izmantošana, stendu izgatavošana, kā arī kultūras programma, "kura nav pārdodama, bet tomēr ir jāfinansē", kopumā šogad būtu varējusi prasīt no 40 līdz 50 000 eiro.

EVIJAS VEIDE

("LATVIJAS GRĀMATA" UN "GLOBUSS A"):

"Nav tik svarīgi atcerēties, kāda reiz bijusi grāmatu izstāde, drīzāk jādāma, kāda tā ir un ko mēs vēlamies nākotnē."

Business un sabiedrības apgaismība

Pēc "Kultūrzīmju" novērotā, uzskatos par grāmatu izstādes nepieciešamību Latvijā vērojamas divas tendences – vieni nobažījušies par grāmatu tirdzniecības sarūkošajiem apjomiem, bet otri – par pašas lasītprasmes samazināšanos un šīs problēmas ietekmi uz latviešu kultūras pastāvēšanu. Otru uzskatu pauž SIA "Latvijas Grāmata" un SIA "Globuss A" valdes priekšsēdētāja Evija Veide: "Uz izstādes jautājumu būtu jāpaskatās nedaudz plašāk nekā no

reizējam mērogam varētu pietikt arī ar Rīgas grāmatu svētkiem, kuri rudenos notiek Nacionālajā bibliotēkā: "Zinātne" tomēr uzskata, ka Kīpsalu vajadzētu saglabāt, jo uzturieni brauc arī no citiem Latvijas reģioniem un pilsētām. Protams, apmeklētāji ir brauc krietni mazāk nekā kādreiz, arī informācija par skolām pieejama elektroniski un, manuprāt, kopējais apmeklētāju skaits ir mazinājies. Šobrīd Kīpsalā isti vairs nevaram atļauties pat sešus kvadrātmetrus, jo viss maksā arvien dārgāk, esam noba-

vēju, pamatā mazajiem komersantiem, ir krietni par dārgu, turklāt tas nav pats piemērotākais formāts, tāpēc nereti halles bijušas pustukšas vai aizpildītas ar grāmatniecību un literatūru nesaistītām aktivitātēm un tirgotājiem." Daudzi izdevēji veiksmīgi darbojoties arī "online" vidē, rīkojot lasījumu, kā arī izpārdošanas savas tēpas.

Vairāki grāmatu izdevēji par veiksmīgu tīkšanos ar lasītāju sauc Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) notiekošos Rīgas Grāmatu svētkus.

jāpārdzimst?

tas nav iespējams, tādās naudas mums nav. Esam mēģinājuši startēt Valsts Kultūrkapitāla fondā (VKKF) merķprogrammā "Valstiski nozīmīgi pasākumi", bet tas atdūries VKKF ierobežotajā budžetā. Tiesa, no šīs programmas teorētiski būtu iespējams iegūt lielāku finansālo atbalstu, kas būtu adekvātāk Kīpsalas izstādes izmaksu tām, tomēr VKKF atbalstāmās prioritātes līdz šim bijušas Dzejas dienas, Prozas lasījumi, režim "Punktu" literatūras festivāls, kas arī vēl daži citi notikumi, kuri tradicionāli notiek jau vairākus desmitus gadu, turklāt tie ir absolūti nekomerciāli. Mūsu problēma ir

jas pieteikums "Kultūras programmas nodrošināšana Latvijas grāmatu izstādē 2021" par kopejo summu 6000 eiro. Savukārt Kultūras ministrijas (KM) Kultūrpolitikas departamenta Nozaru politikas nodaļas eksperte Līga Buševica, lūgta skaidrot, vai Grāmatu izstādes finansēšanai būtu iespējams kāds ilglaicīgs risinājums, informē, ka ar Latvijas Grāmatizdevēju asociāciju KM noslēgusi līdzdarbības līgumu 2022.–2024. gadam par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu – kvalitātes novērtējumu grāmatu mākslas jomā –, nodrošinot grāmatu mākslas balvas "Zelta ābele" piešķiršanu, kā

atsevišķā hallē) un pēdējos gados – apusi izmaksu sedza izstāžu sabiedrība. Tas – neskatot mērķtīnā izmaksas.

Pašu tirgotāju iespējas ieguldīt ir ļoti atšķirīgas, turklāt izdevniecības jau katru apmaksā arī stendu īri un izbūvi un personāla izmaksas klātbūtnē izstādē."

Kā tālāk?

Evija Veide aicina nākamajos gados atrast nozīmīgākos kopsaucējus, piebilstot, ka "izstādē reiz bija vienojosi notikums, kura starmēģu gaisma klāienē tikās autori, grāmatizdevēji, grāmatu tirgotāji un lasītāji. Protams, izstādē vēl jo ļoti svarīga loma, īpa-

EVIJĀ TRIFANOVA/LETA FOTO

INGRĪDA SEGLIŅA ("ZINĀTNE"):

"Šobrīd Kīpsalā īsti vairs nevaram atļauties pat sešus kvadrātmetrus, jo viss maksā arvien dārgāk."

tā, ka Kīpsalā jāmaksā par telpām, par fizisko aprīkojumu, ieskaitot prožektorus, mikrofonus un ekrānus, taču VKKF prioritāte ir atbalsts radošajam procesam."

Zanda Gūtmane, VKKF Literatūras nozares ekspertu komisijas priekšsēdētāja, piekritot, ka VKKF tiešām primāri tiekot atbalstīts radošais process, "Kultūrzīmē" skaidroja, ka tas tomēr nenozīmē, ka "nevaretu piešķirt finansējumu tādiem projektiem, kuri paredz arī materiāli tehniskās un tam līdzīgas izmaksas. Šajā gadījumā šaubas izraisa grāmatu izstādes konceptu un norise, kas, pēc ekspertu domām, ir stagnējoši". Pilnībā piekritot tam, ka grāmatu izstādē var būt nozīmīgs notikums valstiskā un starptautiskā mērogā, kam būtu lasīveicināšanas potenciāls, un ka šāds pasākums Latvijā noteikti nepieciešams, VKKF Literatūras nozares ekspertu komisijas priekšsēdētāja uzsver, ka "Kīpsalas izstādē tomēr vajadzētu veidoties jaunā kvalitātē. Tam vajadzētu būt pasākumam, kas tiešām potenciāli var veicināt interesi par literatūru un ietvert arī radošā procesa izpausmes. Kad Kīpsalas hallē kāda rakstnieka balss mēģina izspraukties apkārt esošajā tirgus dārdībā, zēl gan rakstnieka, gan interešu. Tātad – nepiešķirtais finansējums bija kompleksu lēmums, nevis tikai noraidījums tām dēļ". Jāpiebilst, ka iepriekšējos gados VKKF no lielākajiem projektiem atbalstījis vien 2021. gadā iesniegtais Grāmatizdevēju asociā-

ri balvai nominēto grāmatu popularizēšanu nacionālā un starptautiskā mērogā.

"Savukārt ikgadējie Grāmatu svētki Kīpsalā ir Latvijas grāmatizdevēju organizēts cita profila pasākums, kas līdz šim organizēts sadarbībā ar izstāžu sabiedrību "BTI". Līdz šim tā norisī finansējusi Latvijas Grāmatizdevēju asociācija sadarbībā ar "BTI", piesaistot Latvijas grāmatizdevēju stendu platību ierī un kultūras programmas norisī veidošanai, kā arī asociācija nereti piesaistījusi Valsts kultūrkapitāla fonda finansējumu kultūras programmas norisei svētku ietvaros."

Nozār būtu diskutējama šo svētku tālāka attīstība un rodama optimālā atbalsta sistēma, lai tās norise varētu veiksmīgi turpināties, uzsver L. Buševica.

Savukārt Renate Punka teic, ka valsts atbalsts caur VKKF vai no KM budžeta visaugstākais bijis 2009. gadā – 5000 LVL. 2021. gadā tie bijuši 6000 EUR, kas tikusi izlietoti 2022. gada izstādē. Pārējos gados, kopš 2009. gada, šī summa esot vien robežās no 1500 līdz 3000 EUR. "Pārbaudot iepriekšējo gadu pieteikumus, skaidri redzams, ka daudzas ieceris jau tolaik nav izdevies pilnībā realizēt finansējuma trūkuma dēļ. Jau ilgstoši daļu finansējuma sedz LCA dalība starptautiskos projektos, "Zelta ābeles" nomināciju izstādes apmaksātas no šī nacionālās nozīmes konkursa budžeta. Kopejā tāmē "BTI" līdzfinansējums svārstās starp 75 procentiem no tāmē (tā tas bijis laikā, kad izstādē notika

ši nozares reputācijas uzturēšana. Manuprāt, tandēms ar izstādi "Skola" ir ļoti veiksmīgs, jo to apmeklē skolu jaunatne un pedagogi, kuri ir nozīmīga mūsu lasītāju daļa. Grāmatmīļi un skolu apmeklētāji kopīgajā telpā sadzīvo labi. Jācer, ka nākamajam gadam izdevēji spēst at rast partnerības, lai atgrieztos lielākā telpā, kur būs daudzveidīgākas iespējas literatūrai, tās māksliniekam un autoriem."

Rikotājsabiedrība "BTI" par savu virsuzdevumu uzskata veidot veiksmīgu vidi, kur satiekas cilvēki, pozitīvi tiek ietekmēti biznesa un veicināts patērētājs labākai dzīvei, "Kultūrzīmē" uzsver "BTI". Izstāžu direktors Agris Reihmanis, pauzot, ka, "atrodot jaunas sadarbības un finansēšanas modeli, šī izstādē nākotnē varētu kļūt par spēcīgu lasīšanas tradīcijas veicinātāju".

Šogad rikotājsabiedrība "BTI" apliecinot, ka nekas jau nestāv uz vietas, priecājoties par izdevējiem, kuriem liecī aktuāls piedāvājums jauniešiem un kuri kuplā skaitā piedaloties izglītības izstādē "Skola 2024". Turklāt – 23. februārī plkst. 11 izstādē "Skola 2024" uz Atvērtās skatuves norisināsies diskusija par lasīprasmes veicināšanu "Grāmatas restarts".

Vai Frankfurte mūs pieņems?

Jā šobrīd Latvijā no lai arī mazas, bet tomēr nacionālās nozīmīgas ikgadējas grāmatu izstādes pēdējos trīs gadus vairs pāri palicis tikai grāmatizdevēju kopējs tendē izstādē "Skola 2024", rodas jautājums, vai mēs jebkad būsim gatavi

viesa statusam pasaules lielākajā grāmatu tirgū Frankfurtē, par ko teikts, ka tā ir "unikāla starptautiskā skatuve Latvijas valstij un kultūrai" (bijušais kultūras ministrs Nauris Puntulis 2021. gadā).

KM eksperte Līga Buševica teic, ka šobrīd Latvija gatavojas, lai iegūtu viesu valsts statusu Frankfurtē grāmatu tirgū tuvāko gadu laikā, un līdz šim Frankfurtē grāmatu tirgus pārstāvjai Latvijas iestrādes un potenciālu vērtējot atzinīgi. "Sagatavošanās viesu valsts statusam prasā vairākus gadus – lai izveidotu sadarbību ar izdevējiem, tulkot un izdotu latviešu literāros darbus, veidotu Latvijas kultūras literatūras redzamību Vācijā un citās vāciski runājošajās valstīs. Šobrīd tiek apgūts piešķirtais finansējums Latvijas dalības sagatavošanai viesu valsts statusam Frankfurtē grāmatu tirgum 2023.–2025. gadam, kas paredz grantu programmas palielināšanu Latvijas literatūras tulkošanai un izdošanai ārvalstīs, kultūras un literatūras programmas nodrošināšanai ar Latvijas autoru dalību."

Lai gan agrāk skaļi izskanēja cerība, ka Latvija viesu statusu Frankfurtē grāmatu tirgū varētu iegūt jau nākamgad, īpaši to saistot ar latviešu kultūrā vēsturiski nozīmīgo notikumu pirms 500 gadiem – pirmās grāmatas publicēšanu latviešu valodā –, Frankfurtē grāmatu tirgus padome viesu valsts statusu 2025. gadā lēmusi piešķirt Filipīnām, 2026. – Čehijai, 2027. – Čīlei. Renate Punka optimistiski cer, ka reālistisks varētu

būt 2028. gads. "Viesu valsts statuss Frankfurtē starptautiskajā grāmatu gadatirgū vērienā ziņā grūti salīdzināms ar jebkuru citu kultūras diplomātijas notikumu. Pateicoties šī gadatirgus unikālajai vietai gan Vācijas kultūras un informācijas telpā, gan pasaules grāmatniecībā, šī statusa sniegtā redzamība un atpazīstamība ir liela un ilglaicīga. Viesu valsts statuss Frankfurtē bijis spēcīgs atspēriena punkts daudzu nelielu valstu kultūrai – gan kaimiņvalstij Lietuvai, gan Somijai, Islandei, Gruzijai, 2023. gadā to ieguva Latvijai arī iedzīvotāju skaita ziņā radniecīgā Slovēnija. Uzskatu, ka Latvijas kultūra un jo īpaši grāmatniecība šādam iznācienam ir nobriedusi, un ļoti ceru, ka, apbūvējot vienojoties, šo mērķi izdosies īstenot."

Arī platforma "Latvian Literature" jau vairākus gadus īsteno aktīvu darbu ar Vācijas izdevējiem, festivāliem un citiem partneriem, gan organizējot vizītes Latvijā, gan veidojot arvien plašāku profesionālo kontaktu loku, kas sekmetu Latvijas autoru darbu izdošanu Vācijā un citās Eiropas valstīs. "Latvian Literature" pārstāve Anete Konste pauz, ka līdz šim Frankfurtē tirgus pārstāvjai, viesojoties Latvijā, bijuši priecīgi par pieredzētajiem literatūras festivāliem, izdevumiem, balvām un citām lokālajām norisēm, "kas apliecina mūsu aktīvo un daudzpusīgo literatūras vidi. Tomēr Latvijas Grāmatu izstādē Kīpsalā nav būtiskas ietekmes uz to, vai un kad mums tiks piešķirts viesu valsts statuss Frankfurtē".

Nākotne – gribas jautājums

Renate Punka Kīpsalas grāmatu izstādes nākotni redz kā daudzpusīgu literatūras festivālu, iespējams, līdzīgu festivālam "Lampa" – tā ietvarā varētu būt priekšlasījumi trīs dienu garumā, lasītāju tikšanās ar autoriem. "Esam runājuši ar Rīgas domi par iespēju iekļauties Rīgas festivālu programmā. Protams, finansējuma jautājums ir nozīmīgs, jo kurš rakstnieks vēlētos stāvēt neapbūvētā laukumā ar megafonu rokā?" viņa retoriski jautā. Šobrīd gan pieteikšanās jaunai programmai esot iespējama vien no 2026. gada, turklāt Kīpsalas norises laiks esot samērā nelabvēlīgs konkursu pieteikumu grafiku ziņā. "Telpu izmērs nav izšķirošais, svarīgs ir pasākumu saturs, reklāma, iesaistīto dalībnieku entuziasms, organizatoru vizija, kā arī lasītāju atsaucība," par iespējamo nākotnes viziju spriež arī izdevniecības "Liels un mazs" direktore Aļise Nigale.

Nobeidzot – Evijas Veides paustais: "Latvijas grāmatu izstādes nākotne ir gribas jautājums, proti, vai grāmatniecības nozare tik tiešām vēlas šo izstādi un kopīgi rūpīgi, izmantojot esošos atbalsta mehānismus un piesaistot jaunus, strādā pie tās nākotnes vizijas. Iespējams arī partnerības ar līdzīgi domājošām struktūram. Bet tas ir darbs, kurš sākas no tā, vai to atzīstam par prioritāti. Ja izstādē nenotiek tā, kā būtu gribējies, atbildība jāuzņemas arī pašai nozarei."

Somijā: nozīmīga identitātes daļa

Pirms pieciem gadiem pasaules ziņu aģentūras publicēja fotogrāfiju: Somijas Valsts prezidents Sauli Ninisto klausījau pārpildītā sarakojumā konferencē zālē Turku grāmatu izstādē sēž uz treptēm, jo brīvu sedvītu vairak nav. Diez vai par šo fotogrāfiju īpaši bija pārsteigti paši somi – Helsinku grāmatu izstādē ik gadu ir nozīmīgākais notikums Somijas literatūras un grāmatu nozarē. To apmeklē vidēji 80 000 lasītāju, piedalās vairāk nekā 300 izdevēji, izstādē notiek vairāk nekā 800 sarunu un interviju. Turklāt Somijā ik gadu notiek vēl divas lielas grāmatu izstādes: Turku grāmatu tirgu apmeklē ap 14 000 grāmatu draugu, vēl nozīmīga izstādē ir arī Somijas ziemeļos Jivaskilē.

Somijas Helsinku grāmatu tirgus (*Kirjamesut*) pārstāve Teija Aranto "Kultūrzīmē" pastāstīja, ka 2023. gada Helsinku grāmatu tirgu un tā 900 diskusijas, intervijas un tikšanās ar autoriem pieredzēja vairāk nekā 88 000 apmeklētāju, no kuriem lielākā daļa izstādē apmeklē katru gadu; aptauja parādīja, ka tikai 13% izstādē ieraušies pirmo reizi.

PUBLICITĀTES (FILI) FOTO

Somijas toreizējais prezidents Sauli Niniste 2018. gada grāmatu izstādes laikā Turku brīvu vietu atrada vien uz lasītavas kāpnēm.

"Mēs, somi, uzskatām, ka grāmatu tirgus apmeklēšana ir viena no nozīmīgām kultūras tradīcijām un to reizē ar vīna un ediena tirgu rīkojam katru oktobri. Izdevēji stāsta, ka Ziemassvētku dāvanu pārdošana sākoties tieši grāmatu gadatirgū."

Ikreiz sarunu programmā piedaloties arī vairāki politiķi un bijušie prezidenti, protams, grāmatu tirgu katru gadu apmeklējot bijušais prezidents Sauli Ninisto, kura sieva Jenni Haukio ir dzejniece.

Helsinku grāmatu gadatirgus aizsācies 2001. gadā, toreiz to apmeklēja ap 30 000 apmeklētāju, kuru skaits pieaugot katru gadu.

"Somiem, protams, ļoti patīk lasīt, to var uzskatīt par daļu no nacionālās identitātes," pauz Helsinku grāmatu tirgus organizatori, vienlaikus atzīstot, ka arī Somijā esot daudz iedzīvotāju, kuri grāmatas nēlās: "Par nelasošajiem katru gadu domājam īpaši, nozīmīgāko uzmanību pievēršam jauniešiem, jo lasīšana ir ļoti svarīga." **KZ**

Izstādē "Skola 2024" – arī grāmatas

Jaunākās grāmatas, lasītāju jau iecienīti izdevumi, diskusija par lasītprasmes veicināšanu un tikšanās ar autoriem – to visu no piektdienas, 23., līdz svētdienai, 25. februārim, izstādē "Skola 2024" piedāvās Latvijas Grāmatizdevēju asociācija un vadošās Latvijas grāmatu izdevniecības.

Izstādē piedalīsies "Zvaigzne ABC", "Jānis Roze", "Latvijas Mediji", "Pētergailis", "Kontinents", "Madris", "Avots", "Dienas Grāmata", "Liels un mazs", "MicRec", "Upe tuviem un tāliem", "Zinātne" un citi nozīmīgi Latvijas grāmatizdevēji. Interesenti varēs iepazīties ar izdevniecību jaunumiem – daiļlitteratūru, kultūrvēsturisko, pētniecisko un mācību literatūru. Jaunas, vērtīgas grāmatas atradīs bērni, vecāki, vecvecāki un pedagogi.

No piektdienas, 23., līdz svētdienai, 25. februārim, izstādē "Skola 2024" notiks daudzas aizraujošas tikšanās arī ar jaunāko grāmatu autoriem.

PUBLICITĀTES FOTO

Diskusija par lasītprasmes restartu

"Latvijas sekmīgai nākotnei ir nepieciešams restarts lasīšanai. Vai mēs apzināmies, cik svarīga ir lasīšana? Tā ir izglītības ieguves pamatprasmē, kas nepieciešama, lai izprastu ne vien humanitāros priekšmetus, bet arī matemātiku un citas eksaktās zinātnes. Pētījumi liecina, ka grāmatu lasīšana veicina kritisko domāšanu, empātiju, zinātkāri un analītiskās prasmes, palīdz saprast cēloņus un sekas sakarības un uzlabo koncentrēšanos. Savukārt citi pētījumi atklāj, ka skolēnu lasītprasme nav apmierinoša," teic Latvijas

Grāmatizdevēju asociācijas (LGA) valdes priekšsēdētāja Renāte Punka.

Tāpēc piektdien, 23. februārī, plkst. 11 uz diskusiju par lasītprasmes veicināšanu "Grāmatas restarts – jaunumi izglītības un kultūras jomā sadarbībā" aicina Latvijas Grāmatizdevēju asociācija. Diskusijā piedalīsies izglītības un zinātnes ministre Anda Čakša, Kultūras ministrijas parlamentārā sekretāre Agnese Lāce, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova un LGA valdes priekšsēdētāja Renāte Punka.

Grāmatnieku notikumi un skaistākās grāmatas

Piektdien, 23. februārī, plkst. 12 uz Atvērtās skatuves "Oxford University Press" pārstāve Latvijā Dace Miška iepazīstinās ar jaunākajiem digitālajiem mācību līdzekļiem. Savukārt, ja interesē "Kāpēc kļūt bagātam?", tad plkst. 14.30 var pievienoties prezentācijai, uz kuru rosinās izdevniecības "MontMasca" vadītāja Silvija Ozola. Bet jau plkst. 16.30 visus grāmatu mīļotājus aicina uz prozaikš Ingas Žoludes grāmatas "Raksti!" – rakstīšanas rokasgrāmata ikvienam" atvēršanu. Savukārt skatuves "Saies" daudzveidīgā programma 23. februārī plkst. 14 piedāvās sarunu ar grāmatas "Kā mācīties vieglāk, ātrāk un labāk?" autoru Indaru Kragi.

Tulkojumu dienā, 24. februārī, kādu īpašu un ilgi gaidītu tikšanos sadarbībā ar Čehijas Republikas vēstniecību sarūpējuši izdevniecība "Pētergailis". No plkst. 13 stundas garumā autogrāfus sniegs un uz jautājumiem atbildēs pasaulē plaši pazīstamā čehu autore Alena Mornštajnova, kuras grāmatas "Hana" un "Klusie gadi" Jāņa Krasņiņa tulkojumā izdotas latviešu valodā.

Lasītāji Kipsalā varēs arī apskatīt grāmatu mākslas konkursam "Zelta ābele" nominētās grāmatas, ko žūrija atlasījusi no 33 izdevēju konkursam iesniegtajām 94 grāmatām. Konkurss šogad notiek jau 31. reizi, bet uzvarētājus ziņos 4. aprīlī.

"Latvijas Medijiem" – plašs piedāvājums

"Latvijas Mediji" par godu savai 30 gadu jubilejai ir sarūpējuši plašu kultūras programmu, uz kuru grāmatu mīļotājus aicina "Latvijas Mediju"/ "Globusa" stendā. Piektdien, 23. februārī, plkst. 12 sarunā par rakstnieka profesiju piedalīsies autore Zane Nuts un Inga Grenčberga, bet plkst. 14 notiks tikšanās ar lasītājiem radošajā darbnīcā "Un kādas ir tavas superspējas?" par Leldes Jaujas grāmatu "Tās ir tikai super-

spējas". Sestdien, 24. februārī, plkst. 11 lasītājus aicina uz Lauras Jambuševas grāmatas "Diena, kuru es pārvērtu" prezentāciju un radošo darbnīcu, bet plkst. 13 jaunieši un citi interesenti varēs piedalīties diskusijā "Rakstnieks, blogeris". Savukārt plkst. 14 notiks Beka Adamašvili grāmatas "Šajā romānā visi mirst" prezentācija, bet svētdien, 24. februārī, lasītājus gaidīs tikšanās ar iemīļoto rakstnieci Daci Judinū.

Aizraujoši jaunumi

Izdevniecība "Jānis Roze" Kipsalā atvērs savu "karstāko" jaunumu, kas iznāks tikai dienu pirms izstādes – Zandas Rubenes grāmatu "Digitālā bērnība". Autore piedāvā plašu skatījumu uz digitālo laikmetu un tā ietekmi uz bērnību un sabiedrību kopumā. Simt dažādas grāmatas, tostarp arī jaunās – Valda Segliņa "Senās Ēģiptes sabiedrība. Matu kātojums un parūkas", Ojāra Āboltiņa "Tā bija, atgadījās, notika... Geologa dzīves atsegums" – lasītājiem piedāvās Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds. Halgrima Helgasona izklaidējoši aizkustinošo darbu "Sieviete 1000 grādos", kas iepriecinās un uzmundrinās, piedāvās "Zvaigzne ABC" (no islandiešu valodas tulkojis Dens Dimiņš). Savukārt "Madris" atvērs gada sākumā izdoto Elzes fon Kampenhauzenas grāmatu "At-

miņas no vecās Vidzemes. Elzes un Rūdolfa stāsts", kas ir savai ģimenei rakstītas atmiņas, – atklāts, aizkustinošs un sāpīgs vēstījums par Vidzemes cilvēku likteņiem no 19. gs. vidus līdz 20. gs. 30. gadiem, kā arī vācbaltiešu izceļošanu un likteņiem līdz 20. gs. 40. gadu beigām. KZ

Bibliotekārēm jauni pienākumi

Pagājušajā gadā pagastos, kuros nav pagastu pārvalžu vai Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra, pašvaldību pakalpojumus iedzīvotāji var saņemt bibliotēkās. To var izdarīt astoņās bibliotēkās: Ridzenē, Veselavā, Dzērbenē, Taurenē, Inešos, Kaivē, Mārsnēnos un Zosēnos.

“Sākumā neziņa radīja satraukumu, kā būs, bet pagājis gads, un var teikt, ka bibliotekāri pašvaldības pakalpojumus sniedz labi. Neesam dzirdējuši sūdzības, un arī statistika rāda, ka daudzi labprāt dodas uz bibliotēku, lai iesniegtu pašvaldībai iesniegumu, samaksātu nekustamā īpašuma nodokli un par komunālajiem pakalpojumiem,” saka pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs **ALEKSANDRS ABRAMOVS**, piebilstot, ka visbiežāk iedzīvotāji bibliotēkā kārtu komunālos maksājumus.

Par pakalpojumiem ikviens var norēķināties gan ar skaidru naudu, gan izmantojot maksājumu karti. Skaidro naudu savāc inkasents un nogādā bankā.

Arī Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore **NATĀLIJA KRAMA** vērtē, ka bibliotekāri ar klientu apkalpošanas centra darbu veiksmīgi tiek galā. “Neviens bibliotekāre nav sūdzējusies, ka ar darbiem galā netiktu, nepagātu paveikt gan bibliotekāra pienākumus, gan apkalpot

klientu apkalpošanas centra apmeklētājus,” saka N.Krama un piebilst, ka, protams, kā ikvienā darbā daudz atkarīgs no katra personīgajām īpašībām. “Ja grib, tad var. Vienmēr būsim par jauniem pienākumiem, kas iedzīvotājiem ir vajadzīgi, kurus var veikt bibliotekāri. Arī tajās bibliotēkās, kurās nav klientu apkalpošanas centra, darbinieki palīdz klientiem samaksāt rēķinus, konsultē par maksājumiem. Iedzīvotāji ir pieraduši iet uz bibliotēkām, pazīst bibliotekāres un viņām uzticas,” uzsver N.Krama un piebilst, ka papildu slodzes par darbu pašvaldības klientu apkalpošanas centrā bibliotekārēm ir dažādas.

Iedzīvotāji dodas uz KAC

Protams, katrā pagastā klientu apkalpošanas centrā apkalpo klientu skaits vispirms jau atkarīgs no iedzīvotāju skaita pagastā, kā arī tā, cik tālu atrodas pilsēta vai kāds lielāks centrs. Pērnā gada pārskati rāda, ka Ridzenes bibliotēkā no klientiem saņemti un apstrādāti 1049 darījumi (1038 dokumenti, 11 pieņemti maksājumi). Dzērbenes bibliotēkā pieņemti 21 dokuments un 409 maksājumi, Inešu bibliotēkā attiecīgi 10 un 141, Kaives bibliotēkā - 16 un 126, Mārsnēnu - 33 un 107, Zosēnu - 18 un 117, Inešu 10 un 141. Veselavas bibliotēkā kā klientu apkalpošanas centrā gada laikā pakalpojumus saņēmuši trīs iedzīvotāji, neviens nav kārtojis maksājumus par pašvaldības pakalpojumiem. Šogad bibliotēka pārceļas uz jaunām telpām bērnu

dārzā, blakus ir gan daudzdzīvokļu mājas, gan privātmājas, pakalpojumi būs iedzīvotājiem tuvāk, nenāksies mērot ceļu uz Veselavas muižu.

Salīdzinājumam A.Abramovs min Taurenē bibliotēku, kura pagaidām vicinā sniedz gan valsts, gan pašvaldības pakalpojumus. Pērn bibliotēkā pieņemti 30 iedzīvotāju iesniegumi un 411 maksājumi par pašvaldības pakalpojumiem, kā arī sniegta 656 konsultācijas par valsts pakalpojumiem. Savukārt Cēsu Valsts un pašvaldību vienotajā klientu apkalpošanas centrā saņemti 10 400 un izsūtīti - 6000 dokumenti, pieņemti 950 maksājumi, 6700 vēstules noformētas nodošanai pastam, sniegta 4300 konsultācijas un atbildēts uz 1500 zvaniem. To paveica trīs darbinieki.

“Esam novērojuši, ka iedzīvotāji no pagastiem labprātāk iesniegumu ievie domē Cēsīs. Iespējams, šķiet, ka tad tas ātrāk nonāks līdz izskatīšanai. Iesniegumi lielākoties ir par saimnieciskiem jautājumiem, kāds grib kaut ko būvēt, izrakt, atjaunot, mainīt. Sūdzības lielākoties saņemam pa telefonu, e-pastā vai sociālajos tīklos,” pastāsta pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs A.Abramovs un atgādina, ka ir izstrādātas klientu apkalpošanas vadlīnijas, kas ir saistošas ikvienam pašvaldības darbiniekam. Tas ir dokuments, kurā noteikta katra darbinieka kompetence, nepieciešamās zināšanas, prasmes.

“Bibliotekārēm, uzsākot pildīt jaunus pienākumus, bija mācības, ir video mācību materiāli. Izveidota sava grupa, kurā apmaiņās domām, ar jaunāko informāciju. Tehnoloģijas attīstās, un pakalpojumu sniedzējiem jāmācās, lai darītu savu darbu,” stāsta A.Abramovs un uzsver, ka katras

izmaiņas prasa laiku, jaunais ir jāapgūst gan pakalpojuma sniedzējiem, gan saņēmējiem.

Gan N.Krama, gan A.Abramovs pauž pārliecību, ka bibliotēkas pagastos ir kopienas centri. Te cilvēki satiekas, un, ja šajā vietā var saņemt arī pašvaldības pakalpojumus, tad tas ir izdevīgi gan iedzīvotājiem, gan pašvaldībai. Nākotnē aizvien vairāk bibliotēku varētu būt klientu apkalpošanas centri.

Visu var nokārtot

Pašvaldība veica iedzīvotāju ikgadējo aptauju par pakalpojumu pieejamību un kvalitāti. Katrs trešais aptaujas dalībnieks atklāja, ka vienu vai dažas reizes gadā izmanto pašvaldības pakalpojumus, vairākas reizes mēnesī - katrs desmitais, pastāsta A.Abramovs. Cēsu klientu apkalpošanas centrā pakalpojumus saņēmuši 37 procenti aptaujas dalībnieku, bet elektroniski - 20 procenti. Aptaujas dati vēl tiek apkopoti. “Ir gandarījums, ka iedzīvotāji ir apmierināti ar pašvaldības pakalpojumu pieejamību, arī darbinieku darba kvalitāti,” saka A.Abramovs.

Samaksā un paņem grāmatu

Mārsnēnu bibliotēkas bibliotekāre **INTA PURĪNA** pastāsta, ka pagājušā gada sākumā iedzīvotāji neticējuši, ka bibliotēkā var

samaksāt rēķinu. Tagad jau pieraduši, bet aizvien ir tādi, kuri, to uzzinot, ir pārsteigti. “Katram stāstīju, ka te var samaksāt nekustamā īpašuma nodokli, par ūdeni, kanalizāciju, arī domei atstāt iesniegumu. Visvairāk iesniegumu bija malkas pabalsta saņemšanai,” pastāsta bibliotekāre.

Lielākoties kārtot maksājumus nāk tie, kuriem nav iespēju to izdarīt internetā un nav arī e-pasta.

“Iedzīvotāji sagaida pastkastītē rēķinu un nāk samaksāt. Ir tādi, kuri internetā nejutās droši, lai maksātu, drošāk atnākt uz bibliotēku un saņemt to, kurš visu nokārtot. Es sistēmā redzu, kas kuram jāmaksā, atnācis maksāt par komunālajiem pakalpojumiem, bet sagatavots arī rēķins par nekustamā īpašuma nodokli. Var uzreiz samaksāt, pastkastītē rēķinu saņem vēlāk,” ikdienas darbu raksturo mārsnēniete un piebilst, ka nākas arī uzklausi iedzīvotāju domas par to, ka viss kļūst dārgāks, bet tas nav apgrūtinājis, jo viņai patīk ar cilvēkiem parunāties.

I.Purīna pastāsta, ka tad, kad daudzi rakstīja iesniegumus, lai saņemtu pabalstu par kurināmā iegādi, ne viens vien bibliotēkā, vismaz šajās telpās, bija pirmoreiz. Daži kļuvuši arī par lasītājiem.

Bibliotekāre atzīst, ka var paveikt gan bibliotekāra darbu, gan vēlīt nepieciešamo uzmanību klientu apkalpošanas centra klientiem. “Katrš ierodas ar citu jautājumu, jāpalīdz noskaidrot. Ja pati nezinu, kolēģi dod padomu. Neatrisināmu problēmu ikdienā nav,” saka I.Purīna un piebilst, ka bibliotēkā klienti regulāri izmanto datoru, lai paši samaksātu maksājumus, jo mājās katram tā nav. □

Samaksā bez maksas

Dzērbenietis **ĒVALDS KEIŠS** pastāsta, ka vecākiem nebija internetbankas, pašvaldības darbinieki, vismaz Līvānu ciemata mājās, iemeta maksājumu rēķinus pastkastītēs. Tēvs gāja uz pagasta pārvaldi samaksāt. “Tēvam nepatika internetbanka, jo, kad samaksā, nezini, kā tā nauda nonāk tālāk, ir patiešām samak-

sāts vai nav. Viņam bija svarīgi saņemt kviti, kas apliecina, ka samaksāts, un to nolikt mapītē. Viņš teica: “Ja nu sistēmas nojūk, kā pierādīšu, ka esmu samaksājis,” pastāsta dzērbenietis.

Kad vecāki vairs nevarēja aiziet līdz pagastmājai, Ēvalds darīja tāpat, vienmēr paņemot kviti, ka samaksāts.

“Tagad, ja nav e-pasta, jāiet uz bibliotēku, tur bibliote-

kārs apskatās, vai ir rēķins, tad var samaksāt. Ne jau pensionāriem ir internets un dators,” pastāsta Ē. Keišs un uzsver, ka bibliotēkā samaksāt rēķinu var bez papildu maksas. Paskatījies nekustamā nodokļa rēķinā, tur minētas iestādes, kur var samaksāt, un ka par pakalpojumu jāmaksā no 50 centiem līdz eiro. “Dažkārt rēķinu vēl neesmu saņēmis, bet sistēmā tas

jau ir. Bibliotēkā trīs dienas pirms rēķina saņemšanas pastkastītē samaksāju nekustamā īpašuma nodokli,” stāsta dzērbenietis un atklāj, ka rēķinus, ko saņem uz sava vārda, maksā internetbankā, bet, tā kā mantojums vēl nav stājies spēkā, maksājumus, kas vēl tiek saņemti uz tēva vārda, kārtu bibliotēkā. □

Lappusi sagatavojuši
SARMĪTE FELDMANE

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA "Cēsu Druva".

Avots: Druva

Datums: 23-02-2024

UZ BIBLIOTĒKU ne tikai pēc grāmatām

Cēsu Centrālajā bibliotēkai ir 23 struktūrvienības pagastos un Līgatnes pilsētā, kā arī Valdemāra bibliotēka, bijusi Neredzīgo biedrības bibliotēka.

Lai ērti un ir, ko lasīt

"Pērn jaunās telpās pārcēlās Zosēnu bibliotēka. Tajā pašā ēkā, bet pirmajā stāvā. Lasītāju skaits palielinājies par 24. Sava ietekme arī pašvaldības klientu apkalpošanas centra pakalpojumiem (KAC), kas pieejami bibliotēkā. Atnākot izmantot tos, apmeklētājs paņem arī kādu grāmatu. KAC apmeklētāji netiek uzskaitīti kā bibliotēkas apmeklētāji, ja neizmanto abus pakalpojumus," pastāsta Z.Eglīte un piebilst, ka šogad jūrgi paredzēti Veselības bibliotēkai, kas jau iekārtojās bērnu darza telpās. Līdz šim tai bija divas izsniegšanas vietas - medpunktā un bērnu darzā, tagad bibliotēkā būs pieejama. Šavulaik Straupes bibliotēku pārvietoja blakus ēkā, pret ko iebilda daži iedzīvotāji, bet apmeklētāju skaits ir palielinājies, to aktivāk izmanto skolēni, skolas bibliotēkā lielākoties ir mācību grāmatas.

Novada bibliotēkas krājuma papildināšanai pērn saņēma tikpat naudas, cik iepriekšējā gadā. Iegādāti 6576 izdevumu eksemplāri. Cēsu Centrālās bibliotēkas krājumā ir 2057 nosaukumu izdevumu eksemplāri angļu valodā un vēl citās svešvalodās, izņemot krievu. Pagastu bibliotēkās, kurās ir pieprasījums, arī tiek pirkti izdevumi svešvalodās.

"Katrā bibliotēkārs zina, kas vairāk pieprasīts, tādas grāmatas

arī pērk. Tāpat ar bērnu literatūru, bet Bērnu un vecāku žūrijas grāmatas ir visās bibliotēkās. Ir izdevumi par valsts finansējumu, arī bibliotēkas nopērk vēl kādu eksemplāru, lai krājumā nav tikai viena kāda žūrijas lasāmā grāmata," stāsta Z.Eglīte.

Aktīvi tiek izmantots starp bibliotēku abonements, bibliotēkas mainās ar grāmatām, no Cēsu bibliotēkas tās tiek vestas uz pagastu, bet kāda pilsētā ļoti pieprasīta, bet kādā pagasta bibliotēkā ne, to nogādā lasītājam Cēsis. "Tuvējo bibliotēku bibliotekāri sazinās arī, kādas grāmatas pirkti, lai tās būtu pieejamas lasītājiem un piedāvājums būtu plašāks," bilst metodiskā darba vadītāja un atzīst, ka ir grāmatas, kuru lasīšanai veidojas rinda ne tikai Cēsis, arī pagastos. "Ir lasītāji, kuri izstaigā grāmatnīcas, apskata jaunumus, tad nāk uz bibliotēku un meklē izdevumu. Daudzi seko līdzi jaunākajai literatūrai un vēlas to lasīt. Ja par kādu grāmatu sabiedrībā izskanējušas diskusijas, tā uzreiz ir ļoti pieprasīta," atklāj Z.Eglīte un piebilst, ka bibliotēkas rūpīgi izsver, kādus izdevumus un cik eksemplāru iegādāties, jo grāmatu cenas palielinās. Bibliotēka arī saņem jaunāko izdevumu dāvinājumus. "Tā varam atjaunot krājumu, ja kāda grāmata nobružāta," saka Z.Eglīte.

bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Lāsma Vasmane-Mašina ar gandarījumu stāsta, ka pērn apmeklētāju skaits ir palielinājies, arī rīkots vairāk pasākumu. Bērnu nodaļas apmeklētāji ir jaunieši līdz 14 gadu vecumam.

Bibliotēkās regulāri dodas uz skolām, bērnu darziem, rīko literārās stundas bibliotēkā, lai iecerētu jauno paaudzi lasīt, lai viņi zina, kas ir bibliotēka, ka tajā ir daudz interesanta. "Ja vecāki stāsta, ka bērns visu nedēļu runājis par gājienu uz bibliotēku un gime atnāk, tad mērķis ir sasniegts," saka L.Vasmane-Mašina un uzsver, ka laba sadarbība ir ar skolām, bērnu darziem, pasākumi bērniem ir iecienīti ģimenēs.

Patlaban jauniešu vidū lasītākās ir Deivida Valjamsa grāmatas, to plauktos nav nevienas. Topā arī "Minecraft", grāmatas par Dogmenu. "Jaunieši labprāt lasa angliki, pieprasīti ir jauniešu romāni, tos izvēlas arī vidusskolēni, ņem izdevumus gan latviešu, gan angļu valodā. Ja zināms, ka darbs iznāks latviski, ar pirkšanu pagaidām, jo visu atļauties nevar," atklāj Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja un pastāsta, ka ir vecāki, kuri, uzzinot, ka izdevums, ko atvase iecerējusi lasīt, Cēsu bibliotēkā nav uzreiz dabūjams, brauc uz tuvāko bibliotēku, kur tas ir. "Prieks, ka vecāki ir ieinteresēti, lai bērni lasu. Pēc pasākumiem bibliotēkā ne vienā vien ģimenē kļūst par regulāriem apmeklētājiem," stāsta L.Vasmane-Mašina un uzsver, ka arī pagastos bibliotekāri sadarbojas ar skolām, bērnu darziem. Sarežģītāk tas ir pagastos, kur nav skolas vai bērnu darza. Taču bibliotekāri vasarās, brīvlaikos rīko pasākumus, radošās darbnīcas, spēles, tā aicinot bērnus uz bibliotēku. Aktīvi strādā Kaives pagasta bibliotekāre.

"Cēsu bibliotēkā dienā vidēji iegriežas ap simts bērnu. Vīni te pavadā brīvo laiku - spēlē spēles, dažs darbojas tikai savā viedtālrunī. Bibliotēka pilsētā atrodas labā vietā. Vecāki zina, ka bērni te var uzturēties līdz pulcīna nodarbībām, autobusam. Esam gandrīz kā skolas pagarinātā grupa. Dažs bērns jūtas kā sporta zālē, skraidā, starp plauktiem spēlē paslēpes. Kultūra, kāda bibliotēkā bija manā bērnībā, ir krasi mainījusies. Bērniem vēl var skaidrot, mācīt, bet, ja bērns ieskrienas, ielēc pufā un aizslūc pa grīdu, mudinot arī tēti darīt tāpat, un viņš seko, var vien noskatīties. Bijijs, ka vecāks aizslēpjas aiz plaukta, jautājam, kas noticis, atbild, ka spēlē paslēpes. Lai gan bibliotēkā norādīts, ka te ēst nedrīkst, lai to dara pirmajā stāvā, drupačas ir vienmēr," ik dienu bibliotēkā atklāj L.Vasmane-Mašina.

Z.Eglīte pastāsta par redzēto bibliotēkā Strasbūrā. "Tur bērni jūtas kā rotaļu laukumā, ir arī slidkalniņi. Citas valstis, kur esmu bijusi, bibliotēku telpās apmeklētājiem ļauj ēst, kaut ēkā ir arī kafējnīca. Sēdēja bezpajumtnicks, uz avīzes nolikta maizīte, rokās grāmata, un lasa. Teicām bibliotēkas darbiniekiem, ka no smērēs grāmatu, atbilde bija: "Nu

un tad, nopirksim jaunu." Turpat sēdēja sirma kundze un pāris jauniešu, arī lasīja. Tā kā bibliotēkas vairs nav vieta, kur ir grāmatas un klusums. Sava vieta ir bērniem, sava lasītājiem, kuri grāmatas lasa bibliotēkā uz vietas," vērojums dalās Z.Eglīte.

Krāj informāciju

Katru gadu papildinās arī novadpētniecības materiālu krājums. Tajā informācija par novadniekiem - izcilām personībām, kultūras un dabas pieminekļiem, vietām, notikumiem. Pagastu bibliotēkās vāc informāciju par savu teritoriju un cilvēkiem.

"Tiek savākta informācija no preses. Ne jau viss ir grāmatās, daudz ir avīzēs, kaut dažkārt tas ir tikai mazs rakstiņš. Nekad nezīnām, par ko kāds interesēsies," stāsta Cēsu Centrālās bibliotēkas bibliogrāfe Elina Riemere. Meklēt informāciju uz bibliotēku dodas skolēni, izstrādājot pētniecības darbus, dzimtu pētnieki, arī vēsturnieki, rakstnieki.

"Novadpētniecības krājums ikvienam ir ērti pieejams. Bijijs, ka meklē dzimtas saknes, arī presē parādās meklētā cilvēka vārds. Kā Cēsis mainījusies ielu nosaukumi? Lūk, mapīte. Nesen skolēni meklēja informāciju par Riekstu kalnu, te to viegli atrast. Tāpat arī publikācijas par pazistamiem novadniekiem. Var, protams, paspridzēties, vai presē rakstītais ir taisnība vai nav, īpaši, kas attiecas uz padomju laiku, bet rakstītais vārds ir saglabāts," saka E.Riemere un atgādina, ka muzeji lielākoties vāc priekšmetus, vēsturiskas liecības, bet bibliotēkas informāciju, kas bijusi presē. Pēc skolu likvidācijas to vēstures materiāli ar nonākuši bibliotēkās. Ja pagastā nav sava muzeja, arī filmas par dažādiem pasākumiem, pagasta dzīvi pieejamas bibliotēkā.

"Vācam arī materiālus no interneta, tie tiek izdrukāti un ielikti mapēs," bilst bibliogrāfe un pastāsta, ka bibliotēkas novadpētniecības krājumu izmantojuši televīzijas raidījuma par Rūdolfu Blaumanu un Jāni Poruku veidotāji. □

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA "Cēsu Druva".

Vieta arī izstādēm, mācībām

Vēcpiebalgas bibliotēkas mājīgajās telpās regulāri ikviens var apskatīt dažādas izstādes. "Uzrunāju vietējos, lai parādā citiem to, ko prot un dara. Regulāras ir rokdarbu, fotogrāfiju izstādes. Ja kaimiņu bibliotēkās ir interesantas ekspozīcijas, uzaicinu mākslinieku iekārtot savus darbus arī pie mums. Izveidojusies sadarbība ar Cēsu muzeja mākslinieku Daini Andersonu, kurš iesaka profesionālos māksliniekus, tāpat arī biedrību "ArtCēsis", kas atved profesionālo mākslinieku plenēru darbus. Patlaban apskatāma porcelāna apgleznošanas plenērā tapušo darbu izstāde "Dziesma", stāsta bibliotēkas vadītāja Dzidra Ješkina. Viņa uzsver, ka ir vēcpiebaldzēni, kuri nāk uz bibliotēku, lai apskatītu izstādes, bet tie, kuri nāk pēc grāmatām, arī

allaž iepazīst eksponēto.

Bibliotēkā ir tradicionāla vieta arī dažādām meistarklasēm. Šomēnes māksliniece, dzēbeniete Ērika Māldere vadīs Gaismas lukturu meistardarbnīcu, pirms Ziemassvētkiem bija Adventes vainagu gatavošana. Katru pavasari interesenti kupli apmeklē sarunu par dārzēm, kur padomus iesaka kāds pieredzējis speciālists. Pērn bija nodarbība par augļu koku kopšanu, ikviens varēja pabūt arī dārzā un praktiski pamēģināt, kā īstenot ieteikumus. Šopavasari būs nodarbība par augstajām dobēm.

Bibliotēkā tiekas sarunu grupas, lai parunātos angliki, uzturētu valodas zināšanas.

Dz. Ješkina atzīst, ka ir prieks par lasīšanas veicināšanas programmu, kurā tiek iesaistīti trīs četrus gadus veci bērni un viņu vecāki.

Avots: Druva

Datums: 20-02-2024

Satīkņiekiem pa ceļam nu arī grāmatas

ATRAKTĪVS LASĪTĀJU STŪRĪTIS Satīķu bibliotēkas jaunajās telpās. Par zīmējumu jāpateicas iepriekšējiem iemītniekiem — pagasta jauniešu centra dalībniekiem.

IEVA VILMANE

Satīķu bibliotēka iekārtota citās telpās. Tā no otrā stāva pārcelta uz pirmo — blakus doktorātam un vairākiem pašvaldības speciālistu kabinetiem.

Līdz šim bibliotēka bija ierētās telpās pagasta administratīvā centra otrajā stāvā. Strukturālas izmaiņas Saldus novada pašvaldības administrācijā skāra arī Gaiķu pagastu, vienlaikus paverot iespēju

bibliotēkeros pakalpojumus nodrošināt pašvaldībai piederošās telpās pirmajā stāvā. Jūrģi atrisinājuši būtisku problēmu — bibliotēka nu pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem un mazuļu

ratīņiem. Līdz šim bibliotekāre viņus apkalpoja, grāmatas nenesot lejā. Tas nozīmē, ka pagastā bija regulāri lasītāji, kas sen nav bijuši bibliotēkā un paši izvēlējušies lasāmvielu.

Par pārmaiņām prieks arī bibliotekārei Lienei Bartkus, jo viņas ikdienu pāiet pagasta visrosīgākajā krustpunktā. Tajā nonāk cilvēki, kam vajadzīga pagasta pārvaldes vadītāja Solvita Dūklava, pašvaldības grāmatvedis, nekustamo

īpašumu speciālists, bāriņtiesas un sociālā dienesta darbinieks, ārsta palīgs, pasākumu organizators... Bibliotēkā mēdz ienākt cilvēki, kuri nekad tajā nav bijuši, taču tagad tā vajadzīga, lai norēķinātos ar valsti un pašvaldību. Liene bibliotēkas durvis visu laiku atstāj vaļā, jo garāmgājējiem mēdz aizķerties skatiens aiz jaunu plaukta, grāmatu izstādes un periodikas stenda.

Turpinājums 2. lpp.

Satīkņiekiem pa ceļam nu arī grāmatas

FOTO — IEVA VILMANE

ABPUS GAITENIM. Bibliotekāre Liene Bartkus savu kabinetu iekārtojusi pa labi. Pretējās durvīs radīta bērnu pasaule un izvietots grāmatu fonds pieaugušajiem.

Sākums 1. lpp.

Bibliotekāres noskaņojumu uzmundrina *mantojums* no viņas kabineta iepriekšējā saimnieka, jauniešu centra. Tā dalībnieki vienu sienu atvēlēja košai un jautrai kolāžai. Pēc Lienes Bartkus acumēra jaunā mājvieta ir plašāka. Tajā pietiekami daudz vietas gan tematiskām izstādēm (manas ciemošanās reizē bija apskatāma Gaiķu pamatskolas skolēnu un viņu vecāku izstāde par svecēm — I. V.).

Pagasta ļaudis bibliotēkā visbiežāk prasa pēc žurnāliem, šogad abonēts 19 izdevumu. Bieži lasa arī bibliotēkā vienīgo un pagastā pieprasītu laikrakstu *Saldus Zeme*. Grāmatu klāstā vispopulārākā ir latviešu daiļliteratūra un kriminālromāni, mīlestības romāni. “Katram lasītājam

atšķirīga gaume. Viens grib latviešu darbus, cits — detektīvus, trešajam piedāvāju tikai mīlestības romānus. Ir lasītāji, kurus interesē sižeti par mūsu dienām. Ir cilvēki, kuriem ārzemju autoru darbi nepatīk, jo galvenajiem tēliem nelatviski, grūti uztverami vārdi, tie sajūk, tāpēc izlasīto nākas pāršķirstīt vēlreiz,” Liene Bartkus atstāsta par lasītāju teikto.

Gaiķu un Remtes pagastu apvienības pārvaldes vadītāja Solvita Dūklava stāsta, ka bibliotēka remontēta arī Remtē. No visām telpām pagaidām sakārtota viena — centrālā. Tajā ievilkta jauna elektroinstalācija un uzstādīts moderns apgaismojums, salabota grīda, nomainīti abi logi. Šogad kosmētisks uzlabojums iecerēts vēl vienai telpai. ☑

Izglītojošais *ugunsmūris*

GITA KVETKAUSKA

Turpinot droša interneta dienu, *Saldus Zeme* viesojās Saldus novada bibliotēkā, lai apkopotu, ko bērni un pieaugušie saprot ar drošu internetu.

Droša interneta vēstnese un bibliotekāre Andra Gaigala izveidoja *ugunsmūri*, uz kura ikvienam ir iespēja pielīmēt lapiņu un uzrakstīt pārdomas par drošu internetu. Viņa stāsta: "Ideja radās pavisam vienkārši. Domāju taisīt plakanās televizora kastes objektu, kuru aplīmēt, taču tādas nebija. Paldies atsaucīgajiem kolēģiem no veikala *Veicis*. Pirmdien viņiem pieveda preces un stāvēja iesaiņots ledusskapis, kura kastes izmērs mums bija ideāli piemērots. Tā gan bija liela, bet stabila. Kolēģis Māris uztaisīja mazāku, ielika stutes, aplīmējām un gatavs!"

Bibliotekāre priecājas par bērniem, kuri aizrautīgi rakstīja un līmēja lapiņas. *Ugunsmūra* akcija notiek līdz 29. februārim. Droša interneta mājaslapa piedāvā līdz 29. februārim iesūtīt foto ar savu izglītojošo stūrīti, ziņojumu dēli, stendu, objektu u.tml., arī bibliotekāri iesūtīs savu meistardarbu.

Uz lapiņām uzrakstītie viedokļi ir dažādi. Kāds vēl nezina, ko nozīmē drošs internets, cits uzskata, ka, lai internets būtu drošs, lietotājiem ir daudz jāzina, jāmacās. Ja nav zināšanu, tad drošība ir zema. Iesaka nelietot tās programmas, kuras nepārzina, veidot grūtas paroles. Kāds jaunietis uzrakstījis, ka grib zināt, kā rodas vīrusi. Cits jūtas droši, bet, ja rodas kas neierasts, neslēpj un parāda to vecākiem. Cilvēkiem pašiem jābūt ļoti uzmanīgiem, lietojot internetu. Neatbildēt uz nezināmiem telefona numuriem, uzmanīties no nezināmām spēlēm. Daudzi bērni arī uzrakstījuši, ka patīk feja, kura drošā interneta dienā stāstīja, kā rīkoties. ■

FOTO – GITA KVETKAUSKA

SENIORI pēc droša interneta apmācībām uz lapiņām uzrakstīja, ko viņiem tas nozīmē, un pielipināja pie *ugunsmūra*.

Avots: saldus Zeme

Datums: 23-02-2024

Ar domām par Ukrainu – Tukuma bibliotēkā

Trešdien, 21. februārī, pieminot Ukrainas kara otro gadadienu, Tukuma bibliotēka aicināja uz pasākumu «Ar domām par Ukrainu», kura laikā ar priekšlasījumu uzstājas vēsturnieks un pedagogs, grāmatas «Ievads Ukrainas vēsturē» autors Valdis Klišāns, bet ar muzikālu priekšnesumu sanākušos priecēja ukraiņu dziedātāja un komponiste Anastasia Vasilenko. Noslēgumā pasākuma apmeklētāji iepazinās ar ceļojošo izstādi «Ukrainska mova» («Ukraiņu valoda»), kas no 13. decembra līdz 21. janvārim bija skatāma Tukuma 2. vidusskolā un tapusi ar Sabiedrības integrācijas fonda atbalstu.

Pateicība tiem, kas domās un darbois ir kopā ar Ukrainu

Pasākuma atklāšanā, uzrunājot klātesošos, Tukuma bibliotēkas vecākā bibliotekare **Daiga Šmitenberga** uzsvēra, ka šodien ļoti daudz Tukuma pilsētas un novada iedzīvotāji ir saistīti ar Ukrainu: «Dažiem tās ir radniecības saiknes, citi iesaistījušies palīdzības akcijās, vākuši ziedojumus, ziedojuši paši, adījuši cimdus un zeķes, lējuši sveces karavīriem ierakumos. Un ne tikai ar tiešu palīdzību, bet arī ar savām domām esam kopā ar Ukrainu.»

Savukārt novada domes priekšsēdētājs **Gundars Važa** pateicās visiem, kas ikdienā spējuši mobilizēt savu enerģiju un atbalstīt laiku, lai sniegtu palīdzību gan sa-

vai sadraudzības pilsētai Izjumai, gan karavīriem frontē, gan tiem ukraiņiem, kas raduši patvērumu pie mums.

Izjumā par karu nerunā

«Šodien atkal esam sagatavojuši mūsu sadraudzības pilsētai Izjumam kartejo autobusiņu ar palīdzības kravu, kurš piektdien dosies ceļā,» sacīja G. Važa. «Man kā pašvaldības vadītājam sanāk bieži un regulāri sazināties ar Izjuma mēra pirmo vietnieku. Tāpēc mēs zinām, kāda situācija ir tur, bet, lai cik divaini tas neliktos, Izjumā par karu nerunā. Mēs sarunājamies par dažādām praktiskām lietām, bet pašu karadarbību viņi izvairās tieši pieminēt, un mēs pret to izturamies ar pietāti. Es varu tikai apbrīnot tos cilvēkus, kas dzīvo tur uz vietas, kas visas kara briesmas ir piedzīvojuši un redzējuši un turpina cīnīties un strādāt. Mūsu uzdevums šeit – palīdzēt, kā nu spējam, gan Izjumai, gan tiem, kas mēģinājuši rast mieru pie mums, kas dzīvo šeit, bet turpina domāt par savām mājām un gaida, kad varēs atgriezties. To viņiem visiem arī novēlu – lai viņi un mēs visi sagaidītu, kad atkal iestāsies miers.»

Kremļa demagogi nekavēsies izmantot vēstures nezināšanu savā labā

Uzsākot savu priekšlasījumu, vēsturnieks Valdis Klišāns norādīja, ka mūsu zināšanas par citām valstīm un kultūrām ir visai virspusējas: «Reizēm veidojas tādas absurdas situācijas, ka jānotiek kādai nelaimei, kādai traģēdijai, lai

FOTO - Guntis Zariņš

mēs sāktu interesēties par cietušās valsts pagātni un kultūru. Būsim godīgi – ja nebūtu kara Ukrainā, vai kāds ļoti interesētos par Ukrainas vēsturi? Viņš retoriski vaicāja, turpmākajā stāstījumā uzsverot, cik svarīgi tomēr ir zināt galvenos vēstures faktus. Pretējā gadījumā zināšanu trūkumu nekavēsies izmantot demagogi, piemēram, Kremļa ideologi, lai attaisnotu savu militāro agresiju. «Lai cik tas nebūtu traģiski, vēsturiskā demagoģija un falsifikācijas šobrīd sit augstu vilni, jo īpaši, ja runājam par Kremļa saimnieka skandalozo interviju Karlonam Takeram, kur 30 minūtes viņš runāja par vēsturi, par viduslaikiem, sākot ar Rurika dinastiju, un runāja pilnīgas muļķības. Visa šī viņa demagoģija bija tāda primitīvā 19. gadsimta domāšanas stilā, turklāt tāda pamatskolēna izpratnes līmenī.»

Turpmākajā stāstījumā V. Klišāns sniedza vairākus interesantus un pat pārsteidzošus agrīnās vēstures faktus, velkot labi saskatāmas paraleles starp latviešu un ukraiņu kultūrtelpām un valstiskuma attīstību, par ko pastāstīsim nākamajā laikraksta numurā.

Gribam sevi identificēt kā ukraiņi

Pēc V. Klišāna lekcijas uzstājās ukraiņu dziedātāja Anastasia Vasilenko. Viņa ne reizi vien ir apmeklējusi Tukumu, piedaloties dažādos pasākumos. Šoreiz dziedātāja priecēja ar savu pirmo dziesmu latviešu valodā «Ritaisma» un citām labi pazīstamām ukraiņu melodijām, kā arī visiem zināmo «Mana dziesma» latviešu un ukraiņu valodā.

A. Vasilenko ir beigusi Mariupoles Mūzikas skolas akadēmiskās

dziedāšanas nodaļu. Uzunājojot klātesošos latviešu valodā, ko apguvusi divu gadu laikā, Anastasia pastāstīja, ka ieradusies Latvijā drīz pēc kara sākuma – jau 2022. gada marā kopā ar savu mammu un meitu. Sākumā viņas mītnājušās Engures novada, kur ieguvušas daudz draugu, pēc tam pārcēlušās uz Rīgu, kur dzīvo arī šobrīd, strādā skolā, kā arī aktīvi koncertē.

«Mana bērnības pilsēta bija Mariupole, pēc tam – Harkiva,» sacīja A. Vasilenko. «Tur mēs runājām krieviski, bet, sākoties karam, nolēmām, ka gribam sevi identificēt kā ukraiņi, un savā ģimenē tagad runājam ukraiņiski un turpinām mācīties arī latviešu valodu, jo mums tas ir ļoti svarīgi. Gribu pateikt jums, jūsu tautai lielu paldies par atbalstu Ukrainai!»

GUNTIS ZARIŅŠ

Avots: Neatkarīgās Tukuma Ziņas

Datums: 13-02-2024

USMA

Izmaiņas Usmas bibliotēkā

Janvāris ir ieviesis nelielas izmaiņas Usmas bibliotēkas darbā. 2. janvārī Usmas bibliotēkā darbu sāka bibliotekāre **Dace Krūze**. Bibliotēka turpmāk būs atvērta divas dienas nedēļā: otrdienās no plkst. 11 līdz 18 un piektdienās no plkst. 9 līdz 17.

23. janvārī tika rīkota iepazīšanās bibliotēkas lasītājiem ar jauno bibliotekāri. Tikšanās laikā tika izrunātas izmaiņas Usmas bibliotēkas darbā un kaldi plāni turpmākajām aktivitātēm. Usmas iedzīvotāju aktivitāte bija apbrīnojama, un ir radies skaids redzējums par Usmas bibliotēkas darbības virzieniem. Usmenieki var un dar!

Februārī grāmatu autore un ilustratore M. Stāaste svin savu 110. dzimšanas dienu, tāpēc šajā mēnesī Usmas bibliotēkā būs M. Stāastes grāmatu izstāde un pasākumi bērniem.

Dace Krūze

Usmenieki bija aktīvi, pārrunājot bibliotēkas darbības plānus.

DACES KRŪZES ARHĪVA FOTO

Avots: Ventspils Novadnieks

Datums: 13-02-2024

Zinību stundas Ulbrokas bibliotēkā

Ulbrokas bibliotēka 2024. gadu iesāka ar jaunākās mērķauditorijas izglītošanu "Bibliotēkgrāmatu izziņošanā" zinību stundās, kurās piedalījās Ulbrokas pirmsskolas izglītības iestādes "Pienenīte" vecāko grupu "Kāpēcīši", "Saulītes", "Mārites", "Lācēni" un "Burtiņi" izglītojamie un pedagogi. Zinību stundas ietvaros iepazīšanās ar bibliotēkas darbu un saruna par grāmatām – to daudzveidību, saturu un lasīšanas iespējām. Un, cik dažādas grāmatas ir bibliotēkā, tik dažādi bija arī mazie klausītāji un vērotāji. "Kāpēcīši", kā pirmie celmlauži, godam uzturēja grupas nosaukuma vēstījumu, ļoti uzmanīgi klausījās, iesaistoties sarunās un uzdodot neraksturīgus jautājumus, kā, piemēram, kur bibliotēka dabū naudu grāmatu iegādei? Bibliotēka savukārt uzdeva jautājumus un vēlējās uzzināt, ko atšķirīgu dara "Pienenītes" audzēkņi, piedaloties dažādos projektos saistībā ar ekoskolu. Bērni steigās stāstīt, ka viņi šķirojot atkritumus, saudzējot dabu un labprāt palīdz dažādos teritorijas uzkopšanas un labiekārtošanas darbos.

Mēs savukārt, jauši vai nejauši, no grāmatu tēmas nonācām pie meža tēmas, jo, kā zinību stundā noskaidrojām, – papīru, ko izmanto grāmatu ražošanā, pārsvarā iegūst no priežu un egļu koksnes, un bibliotēkā var atrast grāmatas par dažādām tēmām, arī par mežu. Iesaistot bērnus sarunā, bija jānosauca koku sugas, kas aug mežā vai kuras viņi atpazīst, un kādas ogas ir atrodamas mežā. "Saulītes", lieli optimisti un tikpat uzmanīgi klausītāji, izdomāja, ka mežā var lasīt jānogas... "Mārites" uzdeva daudz interesējošu jautājumu, jo

ne tikai audzēkņiem šī bija pirmā iepazīšanās ar bibliotēku, bet arī pedagogiem. Noslēdzot 2024. gada zinību stundu ciklu, bibliotēkā ciemojās "Lācēni" un "Burtiņi", kustīgumā un enerģijā pārspējot visas iepriekšējās grupas, ar lielu azartu metoties grāmatu izpētē.

Visiem zinību stundu dalībniekiem vēlām nezaudēt lasīšanas un izziņāšanas prieku, un uz tikšanos Ulbrokas bibliotēkā!

Daina Kalmane,
*Ulbrokas bibliotēkas
vecākā bibliotekāre*

Tikšanās ar grāmatas "Lasis Stasis un Atlasijas okeāns" autori Dainu Tabūnu

Dainas Tabūnas grāmata 2023. gadā tika iekļauta lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" kolekcijā, tāpēc uz tikšanos ar rakstnieci tika aicināti Upesleju sākumskolas 3. un 4. klases skolēni, kas jau ir izlasījuši grāmatu. Tikšanos vadīja kultūrzurnāliste Liega Piešiņa, diskutējot ar skolēniem par, viņuprāt, spilgtākajām epizodēm darbā, skumīgākajiem un jautrākajiem brīžiem. Uzdodot jautājumus, skolēni noskaidroja, kā radies stāsts par Lasi Stasi, kas nepieciešams, lai varētu sākt rakstīt stāstu. Autore dalījās, kā pirms stāsta rakstīšanas ir izziņājusī lašu dzīvi, kā konsultējusies ar zinātniekiem cilvēkiem zooloģijā un hidrobioloģijā, lai stāsta detaļas būtu pēc iespējas patiesākas un pielīdzinātas patiesajai dzīvei. Tāpat skolēni dalījās savos stāstos par rakstīšanu un

grāmatu lasīšanas tradīcijām savās ģimenēs. Gatavojoties tikšanās dienai ar Dainu Tabūnu, skolēni uzzīmēja grāmatas sižetus, izveidojot nelielu zīmējumu izstādi, kuru ikviens varēja

aplūkot skolas gaitenī pie bibliotēkas. Nemanot raitās sarunās paskrēja divas stundas.

Digne Žilde,
direktora vietniece izglītības jomā

Aizvadītais gads Mārupes novada bibliotēkā

2023. gads bija nozīmīgs Mārupes novada publiskajām bibliotēkām, jo tās atkārtoti ir akreditētas vietējas nozīmes bibliotēkas statusā. Ir pieņemts Mārupes novada bibliotēkas jaunais nolikums un lietošanas noteikumi, kas ir saistoši visiem bibliotēkas lietotājiem. Atgādinām, ka Mārupes novada bibliotēkas un to filiāļu sniegtie pakalpojumi ir bez maksas.

2023. gadā Mārupes novada bibliotēkas rīkojušas tematiskus pasākumus, bibliotēkārās stundas, literārus vakarus un izstādes dažādām auditorijām. Bibliotēkas apmeklējusi iecienīti latviešu rakstnieki un dzejnieki (Dace Rukšāne, Zane Zusta, Inga Pizāne, Inga Grenoberga, Arno Jundze, Agija Staka, Krista Anna Belševica u.c.), turklāt daļa tikšanās īstenota hibrīdpasākumos jeb klātienes pasākumos, kas bija skatāmi arī tiešsaistē sociālajos medijos. Bibliotēka īstenojusi divas aktivitātes brīvdabā: maijā – "Pasaules stūrītis" novada "Ģimenes dienā" Pinķos; septembrī – muzikāla dzejas performance Mārupē ar vairāku dzejnieku (Jana Egle, Andris Alps, Meldra Kemere, Sintija Sudmale, Arnolds Ščuckis) piedalīšanos un čella mūziku (Sarma Gabrēna). Visa gada garumā visās bibliotēkās ir veidotas tematiskas grāmatu izstādes un mākslas izstādes (gleznas – Marats Ozjubenko, Silga Ivanova, Aija Meikšāne, mākslas studija "Māra", fotogrāfijas – Ēva Krēsla), tostarp seno kartiņu izstāde (Zigmunda Katkovska privātā kolekcija). Organizētas lekcijas par dažādām tēmām: ar Solvitu Kūnu – par augu dziedī-

nošo spēku; ar Antru Ētraku – par dārzniecību; ar Zani Eņiņu – par ceļojumiem; ar Inesi Prijsolkovu – par pozitīvo domāšanu. Papildus tam sadarbībā ar reģiona galveno bibliotēku – Salaspils novada bibliotēku – organizēts novadpētniecības seminārs 60 Pierīgas reģiona bibliotēku bibliotekāriem, iepazīstinot ar Babītes Kultūrizglītības centra filiāli Salas pagastā "Vietvaldī", kā arī ar "Annas koku skolu" un Mārupes Mūzikas un mākslas skolu.

Mārupes novads izceļas ar lielu bērnu un jauniešu skaita īpatnību (29% no 40 932 iedzīvotājiem; iedzīvotāju reģistra dati uz 01.01.2024), tāpēc viena no prioritārajiem mērķauditorijām novada bibliotēkās ir ģimenes ar bērniem. Izstrādāta programma sadarbībai ar izglītības iestādēm, lai veicinātu skolēnu lasītprasmi, elektronisko resursu izmantošanu, orientēšanos bibliotēkā, kā arī iepazīstinātu ar bibliotekāra profesiju. Skolēni piedalījās fantāzijas un dzejas rītā kopā ar rakstnieci Ievu Melgalvi un klausījās vēsturnieka Mārtiņa Mitenberga lekciju "Stāsti un nostāsti par mūsu novadu". Jaunākajiem apmeklētājiem turpinājās tādas aktivitātes kā "Pūčiulēnu

skolīna" (Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasītveicināšanas programma "Grāmatu starts" 3–4 gadus veciem bērniem), "Ziemeļvalstu literatūras nedēļa" un "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija". Organizēti jauni un jauniem iemīļoti tradīciju pasākumi: Lieldienu, Mātes dienas un Ziemassvētku radošās darbnīcas, Pagalma svētki Babītē (sadarbībā ar daudzfunkcionālo sociālo pakalpojumu centru "Babīte"), "Spokainais vakars bibliotēkā" (šausmu pasaku lasījumi un meistardarbnīca).

Atbalstot Mārupes novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes iniciatīvu – lekciju ciklu "Pasaule pieder tiem, kas lasa" –, bibliotēka piedāvāja lekciju "Mārupes novada mazais gaismas pils – bibliotēkas – veiksmīgākai dzīvei". Lekcijas ieraksts pieejams internetā (vairāk – www.marupe.lv sadaļā "Izglītība"). Tā stāsta par iespējām un piedāvājumiem Mārupes novada publiskajās bibliotēkās, kā arī sniedz ieteikumus bērnu vecākiem par lasīšanu.

Paldies mūsu lasītājiem, bibliotēku draugiem!

Mārupes novada bibliotēka veiksmīgi sadarbojusies arī ar Babītes Mūzikas skolu, kuras jaunie talanti

papildinājuši izstāžu atklāšanas Pinķos ar muzikālu sveicenu, un Mārupes Mūzikas un mākslas skolu, kas nodrošināja zīmējumu izstādes bibliotēkā Jaunmārupē, kā arī ar Babītes Kultūrizglītības centru, kura popgrupa "Marmelādes" (vadītāja Kristīne Paņķo) bibliotēku lasītājus priecēja ar muzikālu pasaku bērniem. Veiksmīgi noritējusi Mazcenas bibliotēkas "Grāmatu klubiņa" darbība, un no 2024. gada tam pievienojas vēl viens – Salas bibliotēkā. Apsveikti čaklākie lasītāji.

Ieviesti arī vairāki jauninājumi lasītāju ērtībām:

- iespēja reģistrēties bibliotēkā attālināti (iesniegums, parakstīšanai ar e-parakstu);
- digitālā lasītāja karte, ko, apmeklējot bibliotēku, var uzrādīt telefonā;
- pašvaldības tīmekļa vietnes www.marupe.lv sadaļa "Kultūra" – "Mārupes novada bibliotēka", papildināta ar tādām apakšsadaļām kā "Jauniešuvu", "Aptaujas", "Novadpētniecība", savukārt sadaļā "Elektroniskais kopkatalogs" var uzzināt, kādus preses izdevumus bibliotēkas abonējušas 2024. gadam, tur ievietota arī

saite uz bibliotēku publiskā kopkataloga jaunāko versiju. No elektroniskā kopkataloga var ērti nokļūt e-grāmatu bibliotēkā "3td.lv" (jāizmanto bibliotēkā iegūtie pieejas dati), kas ir lielisks veids bezmaksas e-grāmatu lasīšanai.

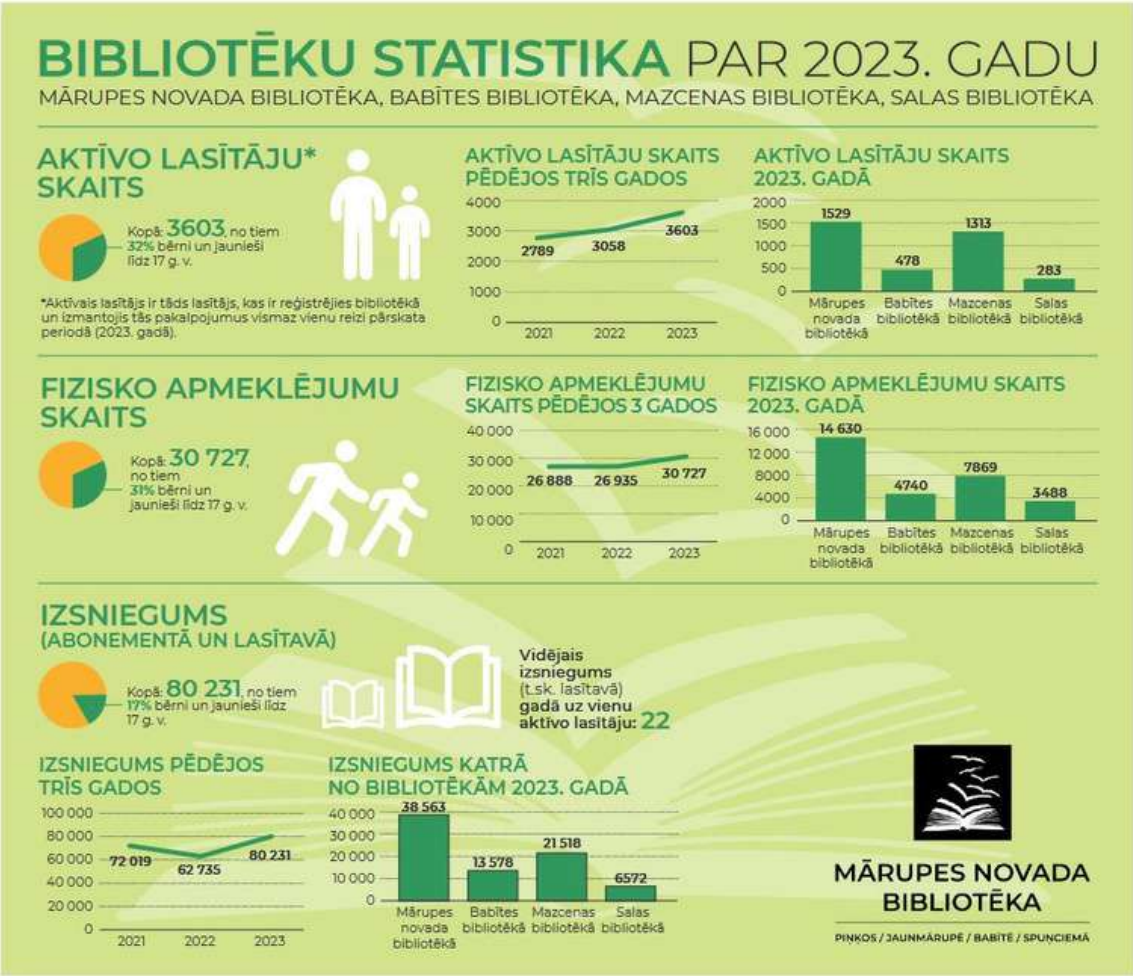
2023. gadā grāmatas un periodiskie izdevumi Mārupes novada bibliotēkā un filiālēs izsniegti 80 231 reizi.

Šogad Mārupes novada bibliotēka turpinās attīstīt savus pakalpojumus, priecāsies par lasītāju ieteikumiem darba uzlabošanai un atsaucsmēm par izlasītajām grāmatām.

Grāmatu pieejamību bibliotēkās var pārbaudīt ikviens interesents bibliotēku publiskajā kopkatalogā (salaspilsbiblioteka.lv/[Alisepac](http://alisepac)), taču veikt konkrētas darbības, piemēram, rezervēt izdevumu, pagarināt termiņu, var tie, kas ir saņēmuši autorizācijas datus savā bibliotēkā.

Seko jiet līdzi bibliotēku ziņām tīmekļa vietnē www.marupe.lv sadaļā "Kultūra" un sociālajos medijos! Uz tikšanos bibliotēkās!

Ilze Aizsila,
Mārupes novada
bibliotēkas vadītāja

Aicinām uz lasīšanas veicināšanas domu darītavu kopā ar viedokļa līderiem

Izglītības, kultūras un sporta pārvalde 7. martā aicina vecākus un ikvienu citu interesentu uz domu darītavu "Pasaule pieder tiem, kas lasa", kurā par lasīšanas nozīmi diskutēs sabiedrībā zināmi ļaudis. Domu darītava noslēgs 2023. gada rudenī notikušo lasītprasmei veltīto ciklu, kurā Mārupes novada iedzīvotājiem piecās lekcijās, ko vadīja sava aroda profesionāļi, bija iespēja iegūt jaunas zināšanas par mūsdienu bibliotēku iespējām, kritisko domāšanu, digitālo ierīču ietekmi uz smadzenēm, lasīšanas ietekmi uz kognitīvajām spējām un digitālo lasīšanu.

Domu darītavas galvenais mērķis ir sniegt atbalstu vecākiem, lai jau ģimenē būtu izpratne par lasīšanas nozīmi, kas, savukārt, sniedz atbalstu skolām bērna turpmākai interesei par lasīšanu un līdz ar to kvalitatīvākai izglītības ieguvei.

Pasākuma pirmajā daļā – diskusijā "Ko un kā lasām mūsdienu pasaulē" – piedalīsies sabiedrībā zināmi dažādas nozares pārstāvji: viedokļa līderi: fonda "Vieglī" padomes priekšsēdētāja Žanete Jaunzeme-Grende sniegs savu redzējumu par klasisko literatūru kā nacionālās identitātes virzītāju, fiziķis un zinātnieks Mārcis Auziņš stāstīs par lasīšanas paradumu ietekmi uz sabiedrības attīstību nākotnē, teologs Kaspars Simanovičs informēs par dažādiem veidiem, kā mēs varam iegūt, lasīt un uztvert informāciju, bet digitālā satura veidotāja Agnese Kļaviņa pastāstīs par mūsdienu jaunatnes pasaules uztveri, par veidu, kā jaunieši sasniedz savus mērķus. Pasākuma apmeklētāji varēs iesaistīties diskusijā un uzdot jautājumus tās dalībniekiem.

Otrajā daļā būs iespēja noklausīties Kaspara Simanoviča priekšlasījumu par to, kā vecāki var atbalstīt skolas, veicinot bērnu interesi par lasīšanu ģimenē, par teksta izpratni – cik daudzveidīgi var raudzīties uz tekstu –, kā arī iesaistīties lektora piedāvātajos praktiskajos uzdevumos – teksta analīzē.

Dzeja nav tikai grāmatā iespies-

ti vārdi, to var ietvert arī mūzikā, izdziedāt melodijā – tādēļ domu darītavas noslēgumā apmeklētājus priecēs mūziķis Goran Gora.

Pasākums notiks ceturtdien, 7. martā, plkst 17.30 Mārupes Kultūras namā (Mārupē, Daugavas ielā 29). Apmeklētāji aicināti iepriekš pieteikties, aizpildot anketu, kas atrodama vietnē <https://ieej.lv/aqdsH>. Pasākums ilgs 3,5 stundas ar pārtraukumiem.

Pasākuma laikā iespējama filmēšana un fotografēšana, iegūtais materiāls var tikt izmantots šī pasākuma atspoguļošanai Mārupes novada pašvaldības komunikācijas kanālos.

Izglītības, kultūras un sporta pārvalde par 2023./2024. mācību gada prioritātēm noteikusi lasītprasmes veicināšanu un atbalstu katra bērna izaugsmei, kopīgā mācīšanās procesā iesaistot ne tikai skolotājus un skolēnus, bet arī vecākus, pašvaldības iestāžu darbiniekus un ikvienu Mārupes novada iedzīvotāju.

Cikls "Pasaule pieder tiem, kas lasa" ir atbalsts vecākiem bērnu izglītības apguves iesaistē, lai īstenotu prioritātes un turpinātu pilnveidot kvalitatīvu izglītības pakalpojuma nodrošināšanu novada izglītības iestādēs.

Lekciju cikls sāsaucas ar Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes šī mācību gada vīziju "Mārupē mācās visi".

Sabiedrības informēšanas un multimediju nodaļa

Domu
Darītava
Vecākiem

2024. gada
7. martā 17.30

Mārupes Kultūras namā
Daugavas ielā 29, Mārupē

DISKUSIJA "Ko un kā
lasām mūsdienu pasaulē"

Dalībnieki:

• fonda "Vieglī" padomes priekšsēdētāja

ŽANETE JAUNZEME-GRENDE

• fiziķis un zinātnieks MĀRCIS AUZIŅŠ

• teologs KASPARS SIMANOVIČS

• digitālā satura veidotāja AGNESE KĻAVIŅA

Kaspars Simanoviča PRIEKŠLASĪJUMS UN TEKSTA
ANALĪZE kopā ar klausītājiem

Mūziķa GORAN GORA MUZIKĀLS PRIEKŠNESUMS

Apmeklētājus lūdzam reģistrēties: <https://ieej.lv/aqdsH>
vai skenējot QR kodu.

Ierašanās no 17.00, kopējais pasākuma ilgums –
3,5 stundas ar pārtraukumiem.

* Apmeklētājus aicinām pieteikties atbilstīgi, jo vietu skaits ir ierobežots.

** Informējam, ka pasākuma laikā tiks filmāts un fotografēts.

MĀRUPES
NOVADA PAŠVALDĪBA

Avots: Mārupes Vēstis,

Datums: nr-2-februāris-2024

Aizvadīts Imanta Ziedoņa jubilejas gads

**“Man nevajag daudz –
man vajag mazliet. Jo
viss, kas ir bijis, izzudīs.
Un paliks mirklis
īss.” /I.Ziedonis/**

2023. gadā visa Latvija tika atzīmēta Imanta Ziedoņa 90 gadu jubileja, kas paver plašu un jaudīgu pasākumu kopumu norisi Salaspils skolās un Salaspils novada bibliotēkā. Godinot dzejnieku, Bernu un jauniešu nodaļa rosināja sabiedrība pievērst uzmanību Imanta Ziedoņa dzīvei un daiļradei. Sadarbībā ar Salaspils skolām tika veidoti daudz un dažādi pasākumi, izstādes un radošas aktivitātes. Skolas krāsaini tika pavadīta nedēļa no 8. līdz 12. maijam, kura 1. – 4. klašu skolēni katru dienu ģērbas noteiktas krāsas apģērba un apguva mācību priekšmetus caur krāsām un pasākumiem. 5. un 6. klašu skolēni literatūras stundās lasīja “Krasainās pasakas” un iedvesmojoties radīja paši savas pasakas par krāsu, kuru autors nav uzrakstījis. Tas tika attēlotas arī sešu fragmentu komiksā. Savukārt citi skolēni lasīja “Dzelteno pasaku” un ilustrēja to pašizveidotās grāmatīnās. Salaspils 1. vidusskolas teātra mākslas grupas improvizēja “Krasainās pasakas”. Salaspils pamatskola tika noorganizēta tikšanās ar salaspilieti, radošu personību Janu Kolbinu-Birzni, kura 2017. gadā ieguvusi I. Ziedoņa fonda “Viegli” atbalstu “Laiks Ziedonim” bērnu un jauniešu nominācijā “Rabarbers”. Visi kopā, skolas pagalmā, raisot sarunas par I. Ziedoni un lasot viņa epifanijas, simboliski iestādīja rabarberu.

Salaspils novada bibliotēkas grā-

Izlaušanas spēles autores – skolotāja Baiba Asare (no kreisās) un bibliotēkas darbinieces Inita Siņica, Jūlija Vdovičenko un Laura Ozoliņa.

matu krātuve no 15. līdz 26. maijam norisinājās aizraujoša aktivitāte – izlaušanas spēle “Tagadbrīdis ar Imantu Ziedoni”, uz kuru tika aicināti ikviens interesents. Spēli izveidoja Salaspils novada bibliotēkas Bernu un jauniešu nodaļas darbinieces – Inita Siņica, Laura Ozoliņa, Jūlija Vdovičenko un Salaspils pamatskolas skolotāja Baiba Asare. Spēles sagatavošanas darbs bija sarežģīts un laikietilpīgs, bet visas ieguldītās pūles bija tā vērtas, jo to novērtēja koleģi un visi, kuri piedalījās šajā aktivitātē. Šīs izlaušanas piedzīvojums nevienam neatstāja vienaldzīgu.

Spēles gaitā komandām bija iespēja iepazīties ar I. Ziedoņa personību un daiļradi neierastā veidā – risinot apsleptas mīklas, klausoties dzeju un pildot dažādus uzdevumus. Lai atrastu “pavedienus” un tos atrisinātu, bija nepieciešams iziet četrus kontrolpunktus, katrā atrodot divus izlaušanas ciparus. Erudīcija, zināšanas, radošā domašana un koman-

das gars veiksmīgi aizveda līdz izlaušanas koda iegūšanai. Maijā starp 7. un 8. klašu skolēnu komandām notika sacensība un uzvaru izcīnīja Salaspils pamatskolas skolotājas Māras Gobas audzēkņi. Kopumā divu nedēļu laikā izlaušanas spēle piedalījās 19 komandas.

Šī aktivitāte tika aktualizēta arī rudenī, kura norisinājās no 2. oktobra līdz 29. decembrim. Lai spēle būtu interesantāka un dinamiskāka, šajā piedzīvojumā tika aicinātas piedalīties Salaspils pašvaldības iestādes un uzņēmumi, kuri izaicināja viens otru uz draudzīgu sacensību, lai noskaidrotu atrako komandu. Starp 12 pašvaldības komandām uzvarētāju godu tika Buvvaldes un Kultūras nama komandām ar identisku izlaušanas laiku 26 minūtes. Paldies visiem, kuri iesaistījās, īpaši paldies atsaucīgajai, enerģiskajai Baibai Asarei!

Inita Siņica,
Salaspils novada bibliotēka

Avots: Salaspils Vēstis

Datums:23-02-2024

Ķekavas novada bibliotēkas ieguvušas akreditāciju uz pieciem gadiem

Aizvadītais gads Ķekavas novada bibliotēkās bija ļoti nozīmīgu pārmaiņu laiks. Tā kā bibliotēkas tika centralizētas, viena no darba prioritātēm bija dokumentācijas sakārtošana saistībā ar Ķekavas novada bibliotēku reorganizāciju un akreditāciju. Rudenī visas novada bibliotēkas veiksmīgi tika akreditētas uz nākamajiem pieciem gadiem.

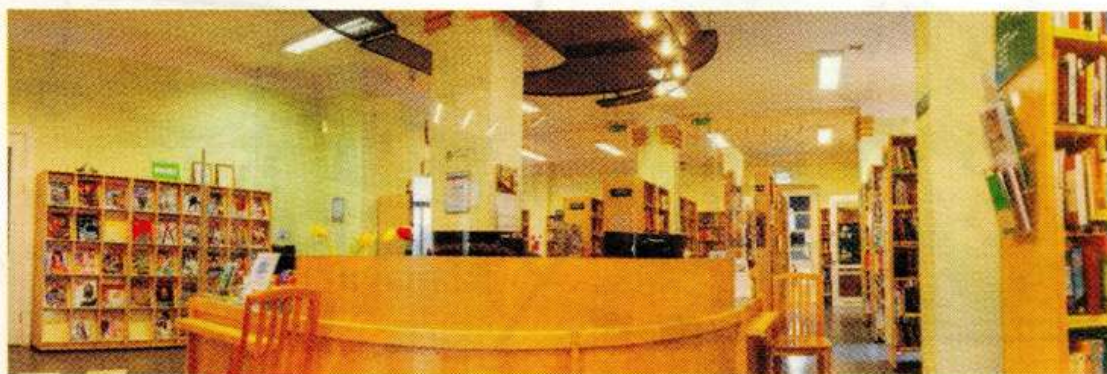
2023. gadā novada bibliotēkas apmeklētas 66 683 reizes. Reģistrēto lasītāju skaits ir 9690 jeb 30% novada iedzīvotāju. Lielākā daļa bibliotēku klientu ir skolēni – 47,6% – un strādājošie novada iedzīvotāji – 39,8% (seniori – 7,3%, studenti – 3,9%, pirmsskolas vecuma bērni – 1,3%). Kopumā lasītāji pērn izlasījuši 116 171 grāmatu un žurnālu, kā arī 560 e-grāmatas vietnē *3td.lv*.

Bibliotēkas aktīvi un mērķtiecīgi organizē dažādus informatīvus, kultūras un izglītojošus pasākumus, aktivitātes dažādām lietotāju grupām, popularizējot bibliotēkas pakalpojumus un veicinot apmeklētāju intereses veidošanos. Biežākās aktivitātes: bibliotēkas iepazīšanas ekskursijas, tematiskās nodarbības, radošās darbnīcas, mazuļu rīti, orientēšanās spēle bibliotēkā,

lasītāju klubiņa tikšanās, tikšanās ar autoriem. Divas publiskās un četras novada skolu bibliotēkas aktīvi piedalās Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. 2023. gadā bibliotēkās notikuši 155 pasākumi, no tiem 123 bērniem.

Ieviesti jauninājumi pakalpojumu publicitātē: izstrādāta Ķekavas novada Centrālās bibliotēkas mājaslapa *biblioteka.kekava.lv*, kur vienkopus ir atrodama informācija par visām novada publiskajām bibliotēkām un pieejamajiem pakalpojumiem. Bibliotēkas aktīvi publicē informāciju sociālajos tīklos “Facebook” un “Instagram”. Sekojiet mums, lai pirmie uzzinātu bibliotēku jaunumus!

Baložu pilsētas bibliotēka

Avots: Ķekavas Novads

Datums: 13-02-2024

Ceļojums laikā kopā ar bērnu grāmatām

No 6. februāra Mazdangas pagasta filiālbibliotēkā apskatāma Rīgas Centrālās bibliotēkas veidotā ceļojošā izstāde "100+ grāmatas bērniem", kas sākotnēji tapusi kā veltījums Latvijas valsts simtgadei.

Izstādē eksponētas latviešu autoru grāmatas bērniem, kas izdotas laika posmā no 1918. līdz 2018. gadam, kā arī ekspertu ieteiktās labākās bērnu grāmatas, kas iznākušas pēc simtgades jubilejas. Izstādē apskatāmas gan latviešu literatūras klasiku – Raiņa, Aspazijas, Kārļa Skalbes, Annas Brigaderes, gan padomju laika klasiku – Annas Sakses, Zentas Ergles, Žaņa Grīvas, gan mūsdienu autoru – Ineses Zanderes, Valda Rūmnieka, Jura Zvirgzdiņa u.c. daiļdarbi. Šobrīd izstāde iekļauta pasākumu cikla "Latviešu grāmatai 500".

Izstāde apskatāma līdz 30. aprīlim filiālbibliotēkas darba laikā.

Gaidāmā izstāde ļaus ieskatīties dažādu laiku bērnu grāmatu pasaulē, kā arī atrast grāmatas, kas izdotas katra izstādes apmeklētāja dzimšanas gadā.

Avots: Dienvidkurzeme
Datums: februāris- 2024

Lasītāju klubīņš Vārds Ainažos tiekas ar Līvu Aizsili

Ainažu bibliotēkā 14. februārī lasītāju klubīņš *Vārds* dalībnieki tikās ar vietējā Ugunsdzēsības muzeja vadītāju Līvu Aizsili. Bibliotēkas vadītāja Sanita Kānīte atgādināja, ka uz tikšanos klubīņā aicina ne tikai ar grāmatām saistītos, bet arī tos, no kuriem var uzzināt, kas notiek Ainažos un tuvākajā apkārtnē.

Vispirms viesņa klātesošos izklaidēja ar spēli, kas izveidota kopā ar muzeja krājuma glabātāju Inesi Virsi. Pēc dažādiem attēliem bija jāuzmin salikteni, sakāmvārdi un grāmatu nosaukumi. Uzvarētājs saņēma arī balvu.

Jau bērnībā rīdziniece Līva labprāt apmeklējusi Latvijas Nacionālo vēstures muzeju, kur viņas mamma strādāja par restauratoru. Tur pavadīts daudz laika. – *Man muzejā patika visas izstādes, ekspozīcijas, dažādie vecie tērpi un priekšmeti. Vēlāk studējusi baltu filoloģiju, Rīgā strādājusi un izveidojusi ģimeni. Bet studiju maģistra darbs bijis par Kuivižiem, šejienes zvejniekiem un viņu leksiku, jo mammas dzimtās mājas ir Kuivižos, kur bieži viesojusies pa vasarām un brīvdienās. Daudz informācijas darbam ieguvusi no Salacgrīvas muzeja. Izveidojusies laba sa-*

Ainažu
Ugunsdzēsības
muzeja vadītāja
Līva Aizsila,
ciemojoties
pilsētas
bibliotēkā

darbība ar šīs puses kultūrvēsturiskā mantojuma glabātājiem. *Kovidlaikā* saprasts, ka ģimene vairs nevēlas dzīvot lielpilsētā. Tā ar vīru un dēliem nolēmuši pārvākties uz šo pusi. Vienu brīdi pastrādājusi Salacgrīvas bibliotēkā, arī tur darbs lietišķi interesants. Bet tad pieteikusies konkursam uz Ugunsdzēsības muzeja vadītāja vietu. Lūk, un tagad L. Aizsila ir šajā amatā.

Izglītošanās process notiek joprojām. Daudzas lietas viņa mācas no kolēģes I. Virses, kura muzejā strādā jau 12 gadu. – *Teikšu, ka ne vienmēr iet viegli, bet esam priecīgi, ka, pateicoties Limbažu novada pašvaldībai, muzejam uzlikts jauns jautājums, jo mūsu ēkai ir jau 130 gadu,* – teica L. Aizsila. Tāpat muzejs ir pateicīgs arī par jauno asfaltu.

Visvairāk muzeja vadītājai patīk vadīt ekskursijas. Īpaši iedvesmota viņa jūtas tieši aktīvākajā darba laikā – pavasarī un vasarā. – *Aizrauj komunikācija ar cilvēkiem, atgriezeniskā saite. Viņi nāk uz muzeju, par ko varu ne tikai pastāstīt un parādīt, bet arī uzklaut viņu stāstus.* Līva ir pateicīga arī ugunsdzēsējiem, kuri bieži ierodas ciemos, jo arī no viņiem daudz var iemācīties.

Šobrīd muzejs cītīgi gatavojas Ēnu dienai, Lieldienām un Muzeju naktij. Tāpat tiek strādāts pie jaunas muzejpedagoģiskās nodarbības, piedaloties Valsts Kultūrkapitāla fonda izsludinātajā konkursā kultūrizglītības programmas *Latvijas skolas soma* satura papildināšanai.

Lauras IRMEJAS
teksts un foto

Avots: Auseklis
Datums: 20-02-2024

Sveicam nedēļas gaviļņiekus!

Vidrižniece Aleta pasaulē nākusi īpašā dienā

Aletu KALNIŅU zina, domājams, ja ne visi Vidrižu pagasta iedzīvotāji, tad lielākā daļa noteikti. Vidrižniece allaž bijusi sabiedriski aktīva un ieinteresēta apkaimē notiekošajā. Rit astotais gads, kopš viņa strādā Vidrižu bibliotēkā. – Pat nezinu, pa kuru laiku tie astoņi gadi jau paskrējuši, – atzīst sarunbiedre. Pirms tam aptuveni 30 gadus viņa nostrādājusi pedagogijā – gan vietējā pamatskolā, gan citās izglītības iestādēs. Aleta ir viena no tiem, kuriem laimējies vai nelaimējies (kā nu kurš uz to skatās) nākt pasaulē īpašā datumā – 29. februārī. Pēc papīriem gan jubileja svētāma dienu vēlāk. Izrādās, sarunbiedre piedzimusi pēc vienpadsmitiem nakti, bet vecmāte, izsaucoties, kas tad tas par datumu, dokumentos kā dzimšanas laiku norādījusi stundu vēlāk, jau 1. martu. Sarunbiedre no agrāko kolēģu vidus zina vēl vienu, kura nākusi pasaulē tajā pašā gadā un datumā, tikai citā slimnīcā, bet viņas dzimšanas dokumentā norādīts 28. februāris.

Patī Aleta smeļ, ka tātād ir krietni jaunāka par saviem gadiem, ja reiz dzimšanas diena tikai reizi četros gados. Arī jubilāres vārds ir neparasts. Mamma to noskatījusi vācu autorei Magdas Trotas romānā *Triju gredzenu noslēpums*. Sarunbiedre mīļi glabā šīs grāmatas 1. daļu, lai gan otrā pazudusi. – *Pagastā visi zina manu dzimšanas laiku. Tad, kad tā datuma kalendārā nav, dzimšanas dienu svinu vismaz divu nedēļu garumā*. Citi mēdzot sacīt, ka vecāki Aletai it kā noskauduši kādus svētkus, – vārds kalendārā nav ierakstīts un pat

dzimšanas diena ik pēc četriem gadiem... – *Savulaik bērniem nerīkoja tādas ballītes kā tagad. Es neizjutu, ka man nav vārdadienas. Jubilejas gan šā vai tā atzīmēja*. Kad mazajai Aletai apritēja desmit gadu, 28. februārī pasauli ieraudzījusi viņas māsiņa. – *To dzimšanas dienu ļoti labi atceros. Krusttēvs, aizbraucis pēc sievas un meitiņas uz Limbažu slimnīcu, man atveda kallas – lielas, gariem kātiem. Man, tādām skuķim, ziemeņā atveda kallas! No tā laika man tās ļoti patīk. Tik majestātiskas!* Arī sarunbiedres meita Santa savam kāzu pušķim izvēlējās šos ziedus. Aleta izaudzinājusi divus bērnus – Santu un Edvīnu. Meita viņu iecēlusi vecmāmiņas godā. Padsmītgadnieks Reinārs un pirmklasniece Herta gaviļņiecei ļoti mīļi. Kad kādi svētki, visi mēdz pulcēties pie Aletas māšas Gundegas (arī dzīvo Vidrižos) kopā ar viņas bērniem un mazbērniem.

Vidrižnieces bērnības ziemas bijušas sniegiem bagātas. Mamma stāstījusi, ka arī dienā, kad viņa vesta mājup no slimnīcas, bijis auksts un sniega daudz. Varbūt tādēļ Aletai ļoti patika slēpot, savā laikā pat pie-

šo veikumu un citiem novadpētniecības atklājumiem jubilāre sāsta ļoti aizrautīgi. Ar Vidrižu pagastu saistīts tik daudz ievērojamo un zināmu personību, un Aleta apkopojusi informāciju par desmitiem šo cilvēku. Nejausi atklājusi, ka Ilga Daube, kura stāvējusi pie Latvijas astronomijas šūpuļa, beigusi skolu Vidrižos. Ar šopusi saistīts arī Latviešu personvārdu vārdnīcas autors Klāvs Siliņš. Viņš veidojis ciltisko ku arī novadniekiem Emilim Melngailim, Austrai Skujiņai. Maestro Raimonda Paula vecmamma bija vidrižniece, arī viņa divas māsiņas dzīvo šaipusē. Latvijas Jūras spēku virsnieka Hugo Legzdiņa brālis Roberts bija arhitekts, kurš Latvijā uzmērījis un aprakstījis baznīcas. Šie materiāli glabājas arhīvos. – *Viņš apprecēja rakstnieka Kārļa Skalbes meitu. Bet Skalbe pēdējās vakariņas pirms došanās trindā ieturēja Igaļē. Kad sāk šādi šķētināt, tie stāsti nāk un nāk. Katru gadu pievienojas kāds jauns fakts. Tas ir tik interesanti!* – teic sarunbiedre, kura ar šiem aizraujošajiem stāstiem gata valdīties ar visiem. A. Kalniņa ir caurcaurēm vidrižniece, savas vietas patriote un, ja vien var savu dzimto vietu kaut kā popularizēt, tostarp izceļot ievērojamus šejienes cilvēkus, viņa to arī dara.

Līgas LIEPIŅAS
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 23-02-2024

Staiceles bibliotēkā viesojās žurnāliste Gunta Matisone

Pasaulē 21. februārī atzīmē Starptautisko dzimtas valodas dienu, kam uzmanību pievērš arī Staiceles pilsētas bibliotēka. Katru gadu šajā laikā pie mums viesojas kāds, kura darbarīks ir mūsu dzimtā valoda. Iepriekšējos gados bibliotēkā cirmojās radio un televīzijas diktors un žurnālists Gunārs Jākobsons, Rīgas Stradiņa universitātes docētāja un SIA Baltic Communication Partners vadītāja Vita Savicka. Šajā – bibliotēkas 100. – gadā bibliotēkā viesojās Vidzemes Televīzijas un Latvijas Radio žurnāliste Gunta Matisone.

G. Matisones bērniņa aizritējusi vecēva mājās Staiceles pagastā. Šai pusē ir iemīlēti lauki, mežs (viņas vecēvs bijis mežsargs) un zirgi. Ar sirsnību un piedzivojumiem viņa sāsta par bērniņa pavadīto laiku, kā pati teic, zirgam zem astes, par dzīvē vēl nepiepildīto sapni par savu zirgu audzētavu, par bērniņu, kur vasaras pavadītas, mežā sienot pirts slotas un tā pelnot

Vidzemes Televīzijas un Latvijas Radio žurnāliste Gunta Matisone, tiekoties ar staiceļiešiem

pirmo algu. Atmiņās žurnāliste kavējās arī pie Staiceles estrādes, kur kopā ar vecmammu apmeklējusi brīvdabas izrādes.

Tikšanās laikā daudz tika runāts arī par žurnālistes ikdienu, par pirmajām intervijām, kurioziem tajās un, protams, par latviešu valodu. G. Matisone uzsver, ka valoda kļūst nabadzīga, sāk valdīt sausa akadēmiskā valoda.

Sanākušo uzdotie jautājumi mijās ar atbildēm. Klātesošie noskaidroja žurnālistes

viedokli par diktora liekvārdību, par balss tembru, par rakstu un interviju atgriezenisko saiti, par pārmērīgu angļu valodas lietošanu gan ikdienā, gan televīzijā un to, ka, izskauzot krievu valodu, esam iebraukuši otrā grāvī. Sarunas noslēgumā Gunta atzinās, ka būt par intervējamo ir daudz grūtāk nekā uzdot jautājumus.

Anita STROKŠA,
Staiceles pilsētas bibliotēkas vadītāja
Intas MEISTERES foto

Avots: Auseklis

Datums: 21-02-2024

«Dzīvoju pasaulē, kur viss

Agrita Blumberga

Pirms tikšanās ar rakstnieci Zani Nuts kādā intervijā lasu rindiņas, kam nevaru nepiekrīst: «Ikviens, kas sarunājies ar Zani Nuts bibliotēkās, intervijās vai privātās sarunās, apliecinās, ka autores atklātība sākotnēji pārsteidz, bet pēc brīža atbrūno, un sarunas noslēgumā ikviens jūtas kā Zanes labākais draugs.» Par šī apgalvojuma patiesumu 15. februārī bija iespējams pārliecināties arī Talsu Galvenās bibliotēkas apmeklētājiem.

Lai gan rakstniecība Zanes plānos nav ietilpusi, dzīve visu salikusi pa plauktiem. «Nekad neplānoju, ka būšu rakstniece. Nebija tā, ka bērnībā jutu aicinājumu vai man skolotājas teica — tev labi padodas rakstīt sacerējumus. Tas notika absolūti nejauši

un nedaudz komiski. Man ir maģistra grāds jurisprudencē — šai profesijā nostrādāju desmit gadus. Vajadzēja ilgu laiku, lai man pielēktu, ka neesmu jurists un ka neesmu lemta šai profesijai. Strādāju Rīgas tirdzniecības ostā, man bija iespaidīga karjera, un viss bija brīnišķīgi, tikai man ļoti nepatika tas, ko es daru,» atklāj rakstniece.

«Man nebija ne jausmas, kā jāraksta grāmatas»

Ilgu laiku viņa ar lasīšanu bija «uz jūsu», bet laikā, kad viņas kolēģi un draugi sākuši runāt par grāmatu «Greja piecdesmit nokrāsas», Zane pievērsusies lasīšanai un sapratusi, ka literatūra var arī aizraut. «Līdz tam grāmatas nelasīju

«Nebija tā, ka bērnībā jutu aicinājumu vai man skolotājas teica — tev labi padodas rakstīt sacerējumus. Tas notika absolūti nejauši un nedaudz komiski,» neslēpa Zane Nuts. Edgara Lāča foto

vispār, man likās — kāpēc lasīt grāmatas, ja ir kino? Lai varētu iesaistīties sarunās, nolēmu nest šo upuri un

izlasīt «Greja piecdesmit nokrāsas». Sāku lasīt, šķiru vienu lappusi pēc otras un sapratu, ka literatūra var būt

arī izklaidējoša. Aizvēru vāku, un tur rakstīts — grāmata pārdota 50 miljonus eksemplāru. Manam ambi-

ir pārākajā pakāpē»

Šobrīd rakstnieces kontā ir septiņas grāmatas — seši romāni pieaugušo auditorijai un viena grāmata bērniem.

ciozajam prātam likās — nopietni? Sameklēju, cik pelna rakstnieki, pilnā pārliecībā varam teicu — es rakstīšu grāmatu. Nekad dzīvē neesmu rakstījusi grāmatu, man nebija ne jausmas, kā jāraksta grāmatas, bet ambīcijas bija pietiekami lielas, un pašpārliecinātība arī,» pirmos soļos rakstniecībā ieskicē Zane.

Rakstot pazūd laiks un telpa

Lai gan viņas pirmais manuskripts dienasgaismu tā arī neieraudzīja, rakstniece sapratusi, kā tas ir, — darīt kaut ko, kas sagādā prieku. «Tu esi pārguris, bet tu pieej pie klavieru, un tev kņod pirksti, kad tu sāc kaut ko darīt, pazūd laiks, telpa, un tu esi abso-

lūti iekšā tekstā. Visu dzīvi pazinu tikai to darbu, ko var darīt ar piespēcīanos. Tas bija pagrieziena punkts, bet ceļš nebija viegls, līdz rakstīšanai nokļuva daudzus gadus vēlāk. Toreiz pielāvu traģisku kļūdu — biju uzrakstījusi manuskriptu, domāju — jāieDod, lai virs un mamma palasa, un es tikmēr izlasīšu nākamo slavenāko darbu, tobrīd tā bija «Meitene ar pūķa tetovējumu». Paņemu grāmatu, un viss, par ko es domāju — ģeniāli, es tā nekad nespēju... Tad sākās milzīgie kompleksi, ko par mani padomās. Tā arī nespēju vairs atgriezties pie rakstīšanas, man trūka pārliecības, bet iekšā bija milzīga vēlme.»

«Likās, ka man jāizglāb visa pasaule»

Pēc laika viņa sadūšojusies un pieņēmusi lēmumu pamest juristes darbu Rīgas tirdzniecības ostā, bet pēc pāris dienām kritusi panīkā un izsūtījusi CV uz visām valsts pārvaldes darba vietām.

Saņemot apstiprinājumu, Zane uzsākusi darbu gaitas Valsts kontrolē. Šajā dzīves posmā viņa piedzīvojuši personīgas traģēdijas, guvusi dažādas mācības un augusi kā cilvēks. «Sāku iet psihoterapijā, iepazīt līdzatkarību, biju pievērsusies vides aktivismam... Man likās, ka man jāizglāb visa pasaule. Kad paliku stāvoklī, sāku rakstīt blogu un dalīties ar savu pieredzi. Vienā brīdī man aptrūkās, ko rakstīt, un es nosapņoju grāmatas «Es izgludināju viņa kreklus» pirmo nodaļu. Ieliku to blogā, un cilvēki sāka rakstīt — kas notiks tālāk? Tā dienu pēc dienas rakstīju, nezinot, ka rakstu grāmatu,» smeļoties atklāj rakstniece. Drīz vien tapis erotiskais romāns «Zosāda» un romāns «Latvietes nevar nemīlēt», kur amizanti pārpratumi seko ik uz soļa.

«Joprojām turpinu mācīties no dzīves»

«Es vienmēr pārspīlēju, manā realitātē tā ir taisnība, bet tie,

kas man ir blakus, saka — tur viss bija blāvāk, mūzika nebija tik skaļa, cilvēki nebija tik skaisti, puķes nebija tik smaržīgas... Dzīvoju pasaulē, kur viss ir pārākajā pakāpē. Sākoties karam, vairs nevarēju parakstīt, līdz atkal nosapņoju grāmatu. «Mums vajadzētu šķirties» ir mana nopietnākā grāmata — tajā ir īsi teikumi, maz dialogu, bet tā ir eksistenciāla, introspektīva grāmata par cilvēku emocijām pēc šķiršanās. Kad mans mentālais stāvoklis normalizējās, es atgriezies pie komēdijas žanra. Beidzot uzrakstīju īstu komēdiju — «Praktiskā kokvilna», ko cilvēki sāka salīdzināt ar Latvijas Brīdītu Džoursu. «Kaut kāds FINGLIERIS» ir autobiogrāfiska proza — pieķersšanās arī sāpīgiem jautājumiem kā neauglība, mākslīgā apaugļošana un bērniņa zaudēšana. Joprojām turpinu mācīties no dzīves un ceru, ka kādreiz varēšu uzrakstīt turpinājumu,» apņēmību pauž rakstniece. ■

Avots: Talsu Vēstis
Datums: 20-02-2024